Масса а мехкашкара пролетараш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО
свет

Советски Союза Коммунистически партен Нохч-ГIалгIай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

КIиранди 18 ЯНВАРЬ
№ 6 (2318)
1959 шу
Мах 20 кеп.

ВЛКСМ ЦК-а

ВЛКСМ ЦК-ас СССР ЮРТА БОАХАМА МИНИСТЕРСТВОЦА ЦХЬАНА СОЦАМ БАЬБ ХЬАЖКIАШ ДУКХА ХЬУВКЪИЙТА КОМСОМОЛЬСКИ ОРГАНИЗАЦЕША, КОМСОМОЛЬЦАША, КАГИРХОША, ПИОНЕРСКИ ДРУЖИНАША, ПИОНЕРАША, ШКОЛЬНИКАША ЙОЛАЯЬ ЕРРИГСОЮЗНИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ 1959 ШЕРА ДIАХОЯХЬА, АЬННА.

ЯХЬА ЮКЪЕ КЕРТТЕРА ДАР — ГЕКТАРА ТIАРА ТОМАРАШ-ТIЕХЬА ХЬАЖКIАШ 30 ЦЕНТНЕР, ГIАДАМАШ А ТIЕХЬА МОША ХЬАЖКIАШ 500—600 ЦЕНТНЕР, ХIАЬТА КХОАЧАМБАЛЛА ТIОАДАЛ ЙОАЦАЧА РАЙОНАШКА УЖ ТАЙПА ХЬАЖКIАШ 300 ЦЕНТНЕР ЯККХА, МАХУЛЛА ДУКХАГIА КОМПЛЕКСНИ МЕХАНИЗАЦИ Е, ЯЛАТА ЛАЬРХIА ХЬАЖКIАШ ЙОАХАЧА А ЦАРЕХ СИЛОС ЕЧА А ДIАБОДА МАХ ЛОХБЕ ЛОАТТАБУ КЪОВСАМ ХИЛА БЕЗА.

(ТАСС).

Партийни балха юкъе керттера дар

Советски Iаьдал латтача шерашка вай мехка Коммунистически партес кулгалду дуккха а кадраш хьалкхеяьй. Уж бокъонца политически кулгалхой, халкъа , сакхетам айбеш, цунна мутIахьа бола нах ба. Уж белгалба доазув доацаш коммунизман мутIахьа болаш, кхоачалургдоацаш хьинар долаш, шоай декхараш довзаш хиларца.

Массанена а дика ховш да советски строян яхара лард Коммунистически партен политика йолга. Халкъа дага дар, цун хьашташ кхоачашдеш цо Iалашду толамца вай мохк дегIабоагIилга. Цхьабакъда, партен политически нийса никъ дIабахьарна боккха организаторски болх бе беза. Къаьстта цига гучадоал вай кадрай башха дика гIулакхаш: цар организаторски талант, хелонаш майрра эшаелга, лакхара инициатива, де лаьрхIар тIагIертта чакхдоаккхилга.

Ховш да, дуккхача шерашка вай партийни кадраш боахама декхараш кхоачашдара шоаш бехктокхаме хилара уйла кхоачамболлаш чу ца йоссаеш хьалкхееш хиннилга. ХIанз из шенхошттара кхоачамбоацар дIадоаккхаш латт. Дуккха дукхагIа ба хIанз болх дика бовза кулгалду болхлой, цар политически кхетама а дешара а боарам лакхбеннаб. Цу дерригнеша а торо хилийтар партен политика нийса дIаяхьа, боахам а культура а хьалъяра декхараш толамца кхоачашде. ТIеххьарча шерашка вай мехка промышленносте, юрта боахаме, культуре, Iилме доккхий толамаш даьхад. Цу толамаша хьахьокх партени паччахьалкхени кулгалдеча кадрай организаторски говзал лакхъеннилга.

ХIаьта а вахар цхьан моттиге латтац, е латта йиш а яц. Вай мехка хьалхашка латтача кердача, чоалханерча декхараша вай кадрашта хьалхашка керда бехктокхамера декхараш увттаду. Шийна тIадилла гIулакх тахан дIахьош вола болхло кхоана из кхоачашде могаш хургвац из дIахо ший кхетам лакхбеш ца хуле, вахара тIехьа вусе.

Дукха ха йоацаш хиннача VII-ча Нохч-ГIалгIай областной партийни конференце чIоагIа теркам тIабохийташ дийцар кадраш лахара а, йовзара а дIанийсъяра а, дешаш. Конференцен делегаташа белгалдора коммунистически общество хьалъеча хIанзарча хано кадрашца бу болх овлан тIара тоабар тIагIертта дIадехилга. Эггара хьалхара теркам тIабахийта беза кадраш марксистско-ленински дешар Iомадарна теоретически дика кийчо йолаш, партен политикей цун Iилман лард кIоаргга йовзаш хиларна. ХIара коммунист, цу тIа а кулгалду болхло а из хилча, эггара хьалха идейни уйла чIоагIа йолаш хила веза. Большевистски уйла хIара коммуниста цIийца, дегца хила еза, цу уйланца баккха беза цо хIара ший гIа.

Вай республике дукха моттигаш я предприятешта, колхозашта, совхозашта кулгалдеш шоай болх дика дIахьош, шоай хьаькъал совгIа доаккхаш, шоашта тIадиллача гIулакхах Iалаьмате чIоагIа бехктокхам хеташ кадраш йолаш.

Цхьабакъда, хIанз а моттигаш я кулгалдеш йола кадраш дика ца йовзаш, сихлийя балха хьожаярах доккхий зенаш хулаш. Партийни конференце белгалдаьча тайпара, Шалински районе юртбоахама банка уполномоченни вахийтача Нанахаевс цIабаьхкача наха цIенош де аьнна хьожадаьча ахчах харц документаш а увттадеш дуккха а ахча ложкъаделга вIашагIделла хиннад. Из хургдацар ССКП Шаьлан райкома а райисполкома а Нанахаев дикагIа вовза, из фу уйла йолаш ва ха лайна даларе. Наьсарен райисполкома председатель волчара Назрановски совхоза директорал вахийтар нов. К. М. Костюк. Совхоза директор волаш боахама доал во дарах, совхоза рузкъа ца лорадарах балхара дIаваккха везаш хилар из.

ТIеххьарча шерашка къаьстта чIоагIа гучадаьннад бокъонца доладе толамаш дахара гIулакх, боахам экономика, производствон техника кIоаргга йовзарашта мара могаргдоацилга. ХIанз ший болх ца ховш вола партийни е советски болхло кулгалхо лархIа йиш яц. Гайна е ганза ше гучавоаккхаргва цо, цунна хIама ца ховлга гучадаргда тIаккха наха цхьаккха а сий дергдац цун.

Вай республике къаьстта воча хьал тIа да юрта Советашкара болхлой лахара а дIанийсбара а гIулакх. Дукхача юрташка Советашта керте латта нах 4—5 класс мара образовани йолаш бац.

ХIанз вай партес, цун Центральни Комитето геттара чIоагIа белгалдоах продукцега дIабода мах чухьанахьа баккха безилга. Из кхоачашдарна фу де могаргда производствон экономика ца йовзача, продукцега дIабодача маьха къоастам бе, из чухьанахьа баккхара наькъаш лаха ца ховча кулгалхочоа? ВIалла хIама а дулургдац, е кIезига хIама дулургда. Цудухьа кадраша производствон экономика, из вIашагIйоллара техника Iомаелга партийни организацеша массазза а теркам тIабохийташ леладе деза.

Из къаьстта доагIаш да юртарча кулгалдеча кадрашта. ТIеххьарча шерашка юрта боахам гаьнна хьалха баьннаб, боккха тайп-тайпара боахам болаш а чоалхане а хиннаб. Колхозаша дукха техника ийцай. «Цу тайпарча боахама кулгалдарна — йоах нов. Н. С. Хрущевс, — организаторски говзал эшаш хиларал совгIа, техниках нийсагIа пайда эцаргболаш специальни технически дешар Iомадаь хилар а эш».

Цу хьехамо маяхха дика могаде мегаргдолаш да цхьайолча районашка кулгалдеча кадраша шоай специальни дешар лакхдеш хилар. Шелковски района Сталина цIерахча колхозера председатель нов. Млатковский а цу колхоза кхы шиъ специалист а юртбоахама институт йистейоаккхаш ба. Цудухьа тамаш яц колхоза балхаш дика лелаш хилар. Хьокхам эца мегаргболаш гIулакх да из. Специальни дешара кийчо йоацача хIара партийни, советски болхлочо ший декхар лархIа деза из кийчо юртбоахама заочни институташка а техникумашка а елга.

Партийни конференце критика йир кадраш лахар харцахьа леладеш хилара, болх дIабахьа ца могаш бола нах цхьан кулгалдеча балхара кхыча кулгалдеча балха ухийташ йола практика дIаяккха езара терко тIаяхийтар. Кулгалдеча балха керда нах, къаьстта дика организатораш хиларца белгалбаьнна специалисташ майрагIа ахийта беза. Цхьаццабараш гIерт мела болхлой кулгалдеча балха лелабар цига бахийта нах ца хиларца дашха. Из нийса дац. Ховш да революци хилалехьа а нах тоъац яхар В. И. Ленина бакъдеш ца хиннилга а Россе таланташ йола нах шортта ба, кагирхой шерагIа а майрагIа а балха ахийта беза яьхалга а. Цунца цхьана боккха мах беш а хьинаре хьаллоацаш а лелае еза вахарца цхьана гIа боахаш, партес дIа мадехха массазза а лакха латта вай къаьнара, опыт йола кадраш.

Саг балха лакхвеш массазза а лелае еза цун политически сакхетамга а балха говзалга а хьежжа кадраш лахара партийни принципаш.

Партен райкомаш, райисполкомаш декхарийла я ерригача организацешка кадраш лахара, дIанийсъяра, хьалкхеяра партийни принципаш лелаелга Iалащде.

Ший Ленински Центральни Комитета гонахьа кхотаенна йода вай парти XXI-ча съезда накъа. Из советски наьха вахара юкъе боккха лоархIам бола гIулакх хинна дIаоттаргда, цо оттадергда коммунизм хьалъяра ворхI шера кхоачащде деза сийлахь-доккха декхараш. Кадрашцара болх мамогга дикагIа бар уж исторически декхараш толамца кхоачашдарна боккха лоархIам болаш да.

ССКП XXI-ча съезда накъа долхаш

1939 шера, июль бетта Грознера мехкдаьттан техникум йисте а яьккха, мехкдаьттани газеи технолога диплом шийга хьакхаьчача денз ший болх ца буташ, хадданза говзал лакхайоахаш хьайоагIа Бузуртанова Заурбика Фатима.

ХIанз ГрозНИИ газовой лаборатоpe старши техникалла болх беш я Фатима. Ший болх дукха безаш а дика бовзаш а из хиларах дуккха тайп-тайпара къамаш юкъе долча лабораторерча коллективо де доагIаш сий ду цун.

Сурта тIа: ст. техник Бузуртанова Фатима мехкдаьттана анализ еш йоалл.

Ю. Козлова сурт:

Животноводий социалистически яхь

Дукха ха йоацаш хиннача совещане шоай торонашка а хьежа, ССКП XXI-гIча съезда сийна керда социалистически декхараш тIаийцар Первомайски районерча «Заря» яхача колхоза животноводаша: МТФ-е мел ду балхаш дика а оттаяьча ханашка а кхоачащде, къахьегама дисциплина дика лелае, хьайбаш чудоахка отараш цIена хилийта, хIара фуражни Iаттагара йоаккха шура 1400 килограмм хилийта. ХIаьта н. Илезова Зайнапа дош деннад ше деттача доахах хIара Iаттагара 1500 килограмм шура яккха, Оздоева Джайната — 1600 кг., Чапанова Азната — 1500 кг. Цул совгIа животноводаша дош деннад цхьаккха бежан ца далийта а етт Iаьхара ца бита а.

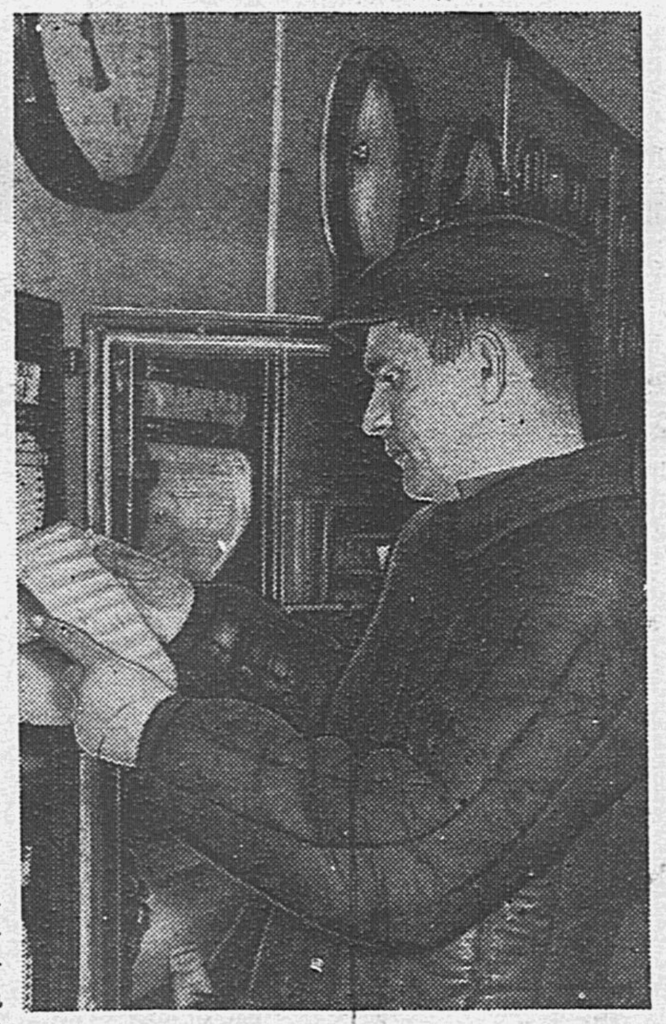
«Дружба» яхача колхозерча животноводаша чIоагIа раьза хинна тIаийцар «Заря» яхача колхоза животноводаша шоаш социалистически яхье хьехаш баь тIахьехам.

С. ДУДАРЕВ.

Нов. М. Шаюковс кулгалдеш йола Грознерча № 7/8 йолча установкан бригада хIара беттара ший заданеш кхоачашъеш хьайоагIа. 1958 шера декабрь беттара план 105,6 процент кхоачашйир цо. ДIададахача шера нов. Шаюковс балха юкъе кхийлача дуккхача рационализаторски предложенеша установкан болх тоабаьб.

Вай мехка коммунистически къахьегама болам баьржачул тIехьагIа коммунистически къахьегама бригада аьнна цIи тиллийтар духьа хьалхарчарца яхье яьлар нов. Шаюкова бригада.

ССКП XXI-гIча съезда сийна ше тIаийца социалистически декхараш дуккха тIеххкхоачаш а деш, планал совгIа 3080 тонн сийрда мехкдаьттан продукташ еннай бригадо.

Сурта тIа: крекинг-завода № 7/8 йолча установкан бригадан бригадир н. Шаюков.

Духха мехкдаьтта доалла керда моттиг

Кхо дии-бийсеи да Iаьли-юртарча № 100 йолча скважино ца хаддаш мехкдаьттан кIедж етта. ССКП XXI-ча съезда сийна социалистически яхье а баьнна, йоккха производственни котало яьккхай укхаза геолога шеи тохкамаш деш бурув деттача болхлошеи.

— Горагорское поселка юххе лакхерча мелови отложенешта чура техача мехкдаьттан кIажаро гойт Нохч-ГIалгIай мехка мехкдаьтта даккхар чехкка лакхде йиш йола йIаьхий торонаш хилар къаьстта МагIалбикей Горагорскеи а йолаш, — аьнна хоам баьб тха корреспондентага мехкдаьттеи гази йоаккхача промышленноста управленен керттерча геолога нов. А. И. Цатуровс. — Тирка довкъашта чухь 30—40 километр, кхыдукхагIа а хила мегаш ,мехкдаьттан тIоанаш доахк. Карабулакеи Ачалкхеи чул йIаьхегIа а тIоаний дозал доккхагIа а дола мехкдаьтта доалла моттиг кораяь хилар белгалдаккха дезаш да.

Iаьли-юртара мехкдаьтта дIахо а тахка кхы а ялхнахьа бурув тоха лерхI. № 102 йолча бурув деттача моттиге бурув тоха оборудовани тIаозаш латт.

Мехкдаьттан кердача фонтано тешал ду вай республика «Iаьржача дошох» йIаьхий хиларах. Рациональни технологически режим лахар, скважинай конструкцеш тоаяр, царна балхашка дIабода мах лохбар; бурувтохилга сихдар—бурув деттарий сийлен гIулакх да. Промышленни даьтта даккха эша тохкамаш а кийчонаш а чехкагIа мел ю, мехкага дукхагIа мехкдаьтта кхоачаргда, республикерча нефтяникаша толам болашагIа кхоачашъергъя семилетка.

* * *

№ 100 йола скважина бурув теха, яккха йолайир дIадахача шера февраль бетта. Дика болх бора опыт йолча бурув деттарий Яков Гурина, Петр Чернобаев, Иван Камышникова сменаша. 2852 метр кIоарга техача, лакхерча мехкдаьтта доаллача мелови отложенешка кхаьчар бурув. Мехкдаьттана IотIакхоаччаш, бурув тоха Толкочеви мастер Шамардини мела хилар бахьан долаш, бурув дIалаьцар. Скважина кIалхара яккха езаш хилар. Ерригаш хIана яц аьнна турбаш хьалйоахаелар. Скважина тохкаш низбола мехкдаьттан кIедж техар...

Бурув тохараш скважина тахка боллалушехьа а, «Грознефта» промысловикаша йоакхо йир мехкдаьтта дIакхахьа эшача транспорта. Мичара яхьаргъя турбаш? Цхьанне аьлар, болх беш йоацача линех турбаш яха еза. Мехкдаьттан управленен хьалхле лелаераша могаийр из предложени. Барт а болаш, из гIулакх дIадоладир эксплуатационникаша.

Царна дика новкъостал дир промыслан хьалха хиннача болхлоша— пенсионераша Филипп Иванович Лащенковс, Андрей Дмитриевич Бурдзела, кхыбараша а. Лоаццача хана вIашагIъехкар мерникаш, трапаш лаьттан «амбар» киичийр.

Резервуарни парка чу нефтепровод йилла эша туроаш кIезига мехкдаьтта доагIача скважинашкара яха соцадир. Из ха тIакхоачаш догIа дилхар. Балха новкъа оар догIах оаьнна хотта. Цхьаоакъда хадданза болх беш яр трактораш. Мастерий нн. Хрусталева, Пальчака, Обухова бригадаша скважинашка чура туроаш яьхар. ТIехдика болх оеш хилар сварщикаш нн. Тараканов, Гасин, Кузнецов.

Мелови отложенешкара мехкдаьтта турбашка гIолла Iаьли-юртарча резервуарни парке дода.

(«Грозненски рабоче тIара»)

Толамца бIаьстенга кийчлу

«Назрановски» совхоза БурокIалхарча отделенен къахьегамхоша ССКП XXI-гIча съезда сийна социалистически яхье а баьнна, еррига техника ремонт яь яккха аьнна денна дош ханал хьалха кхоачащдаьд.

Ремонт еча къаьстта дика болх баьб тракторни бригадан бригадира Эстоев Хьажбикара, цун гIонча волча Местоев Исраила, механизатораша Богатырев Султана, Дудургов Яхьяс, Ужахов Наита.

ХIанз уж беррига болхлой, трактораштa ремонт яь а баьнна, хьажкIаш дIаюврггйолча аренашка кхо дIакхухьаш ба.

Укх шера отделенено 370 гектар долча лаьттан тIа хьажкIаш дIае лерхI. Царех 200 гектар квадратно-гнездовой хьисапе юврггйолаш я. Квадратно-гнездовой хьисапе дIайийна хьажкIаш хьатIаьлча, царна ду оасар а уж нийлх еш бу болх а механизацеца белургба.

В. НИКИТИН.

Ераш балха хьалхабаьннаб

Шалински яхача совхоза шурий товарни фермай болхлошта юкъе тIехь-тIехьа дукхагIа яржаш латт ССКП XXI-ча съезда сийленца накъа дахарах йола социалистически яхь. Январа хьалхарча декадах социалистически яхье хьалхара моттиг яьккхай 1-ча отделенен МТФ болхлоша, хIара беттача Iаттагара 50 кг. шура а йоаккхаш.

Цу декадах дикагIа болх баьб ше беттача 17 Iаттах хIаранегара юкъерча боарамах лаьрхIача, 72 кг. шура яьккхача, доярo Локотош Ивана.

Шоаш деттача доахах хIара беттача Iаттагара 60 кг. шура яьккхай хьинар долча дояркаша Гайсумова Зараси Титаева Залваси.

ТКАЧЕНКО М.

Къахьегамхой депутатий Грозненски городской Совет харжарна йола хоржамий комисси чIоагIъярах дола

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-ГIалгIай АССР районни, городской, поселкови, юртий, станицей къахьегамхой депутатий Советаш харжарах йолча Положене 34-и 35-и статья маяххара къахьегамхой депутатий Грозненски Совет харжарна йола хоржамий комисси чIоагIйойла общественни организацейи къахьегамхой обществайи ер викалаш юкъе а болаш:

Городской хоржамий комиссен председатель **Домогальский** Виктор Иванович — Нохч-ГIалгIай АССР мехкдаьттан а химически а промышленностан болхлой профессиональни союзагара.

Городской хоржамий комиссен председатела заместитель **Костин** Аркадий Михайлович — Ерригсоюзни Ленински Коммунистически кагирхой цхьоагIон Грозненски городской организацегара.

Городской хоржамий комиссен секретарь **Гончарова** Мария Петровна — Нохч-ГIалгIай экономически административни района совнархозерча инженерно-технически болхлошкареи гIулакхерча нахагареи.

Городской хоржамий комиссен членаш

Аушева Махьмада Фатима — № 3 йолча строительно - монтажни управленен № 12 йолча треста болхлошкареи инженерно-технически болхлошкареи, гIулакхерча нахагареи.

Вахаев Рамазан Висаевич — Грозненски городской коммунистически организацегара.

Корнеева Таисия Андреевна — «Красный молот» яхача завода болхлошкареи, инженерно - технически болхлошкареи, гIулакхерча нахагареи.

Костиков Дмитрий Степанович — Грозненски нефтеперерабатывающи завода болхлошкареи, инженерно-технически болхлошкареи, гIулакхерча нахагареи.

Медведева Валентина Сергеевна— города Грозне № 1 йолча поликлиника медицински а технически а болхлошкара.

Никитина Людмила Михайловна— Нохч-ГIалгIай АССР яйча промышленностан министерствон № 2 йолча барзкъаш тегача фабрикан болхлошкареи, инженерно-технически болхлошкареи, гIулакхерча нахагареи.

Пугачева Мария Петровна — города Грозне № 2 йолча юкъерча школан хьехархошкара а гIулакх деш болча нахагара а.

Силенко Николай Григорьевич— — Грозненски горисполкома стройремтреста болхлошкареи, инженерно-технически болхлошкареи, гIулакхерча нахагареи.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела заместитель

А. В. ТЕПСАЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь

М. КОМАРОВ.

16 январь, 1959 шу.
г. Грозный.

Коммунистически къахьегама бригадаш аьнна цIи тиллийтар духьа яхь йоаржаеш оа химикаш

Коммунистически къахьегама бригадаш аьнна цIи тиллийтар духьа яхь йоаржаяра гIулакх къоабалдеш тIаийцар Грозненски химзавода къахьегамхоша.

ХIанз яхье яьннай 500 саг чувоагIаш йола 23 смена, бригада, участок. Яхье яьннача №№ 15, 16, 17-18 йолча цехаша а, КИП-а, иштта кхычар а коммунистически декхараш тIаийцад шоашта. Яхье дика толамаш дахарах ВЛКСМ областной комитето хьалхарчарца елар Шевляев Ивана кулгалдеча 16-гIча цеха «Б» сменана коммунистически къахьегама бригада аьнна цIи. Коммунистически къахьегама бригадаштеи сменаштеи юкъе шерра яьржача яхьо къахьегама овсарле айяьй, цIагIареи балха тIареи культура лакхъяьй, балха тIа керда толамаш даха йиш хулийт.

Шера тIаийца декхараш толаме кхоачащдарца накъа ера завода коллектив кердача 1959 шера. Ноябрь беттехьа а кхоачашйир цо феноли ацетони даккхара план. ХIаьта шу чакхдалалехьа планал совгIа дуккха миллионаш сома мах ара а хийцар из продукци.

Арахецаш йолча продукце дикал а тоаеннай эггара езагIа йола бедал (бензол) кIезигагIа йоаю, къахьегама овсарле лакхъяьй, хIаьта товарни продукци яккхарга дIабода мах лохбаьб. 520 рационализаторски предложени балха юкъе яхьарах 2 млн. сом совгIа ахча ходаьд. Иштта кхоачашдаьд заводо шера дола ший декхараш.

Уж декхараш кхоачашдеш доккха дакъа лаьцад 16-гIча цехерца нов. Шевлякова бригадо. Гипериза яха продукт арахецара йола декабрьски план 107 процент кхоачашъе аьнна ше тIаийца декхараш 113,4 процент кхоачашдир цо. Керда шу доладелча денз ССКП XXI-гIа съезд хьаелларгйолча денга кхачалехьа 100 тонн бедал кхоергья аьнна тIаийца коммунистически декхараш ханал хьалха — керда шу хьатIа а кхачалехьа кхоачащдир. Нов. Шевлякова смена заводе хьалхара моттит лелаеш я. Цо декабре шиъ рационализаторски предложени еннай, цун беррига членаш дешаш ба, цIагIа а юкъарча балха тIа а хьокхам лу цар.

17-18-тIча цеха «В» смене (сменан начальник комсомолка Нина Шмонова) цхьаккха а болхло вац ши-кхо говзал ца Iомаеш. Фенол даккхара план цу смено 111,2 процент кхоачашъю, цу тIа еррига продукци хьалхарча сортах а хул.

Коммунистически къахьегама коллектив аьнна цIи тиллийта бокъо яккхар духьа яхье яьнна 15-гIча цеха «Г» смена а н. Черномировс кулгалдеш йолча контрольно-измерительни цеха коллектив а тIагIертта къа хьегаш я. Цу коллективо бетта 25 прибора ремонт е езача 50 а кхы совгIа а тоаю.

Цу тайппара коммунистически къахьегама бригада аьнна цIи яккхар духьа дика къахьегаш я № 32 йолча цеха «А» смена, № 1-12 йолча цеха «А» смена, № 48 йолча цехера слесарий бригада. Иштта кхы дуккха а я химзаводе, «коммунистически даха а, болх бе а, деша а» аьнна шоашта хьалхашка лозунг оттадаь бригадаши сменаши.

Коммунистически къахьегама бригадаш сменаш, цехаш, завод, аьнна шоаех цIи тиллийтар духьа лаьца яхь дIахо шер а еш, балха тIехь, дешар тIехь кхы а доккхегIа толамаш дахарца накъа гIоргболаш ба Грозненски химикаш вай дукхаезача партен XXI-гIча съезда.

А. ПУХОВИЦКИЙ.

Цхьан бригадан механизатораш

Коммунистически къахьегама бригадаш хила бокъо яккхара тIехьа партен XXI съезда сийна вай республике социалистически яхь яьржачул тIехьагIа, «Ингушский» совхозе хьалхарчарца тIаийцар из болам 3-гIча отделенерча 6-ча тракторий бригадан механизатораша.

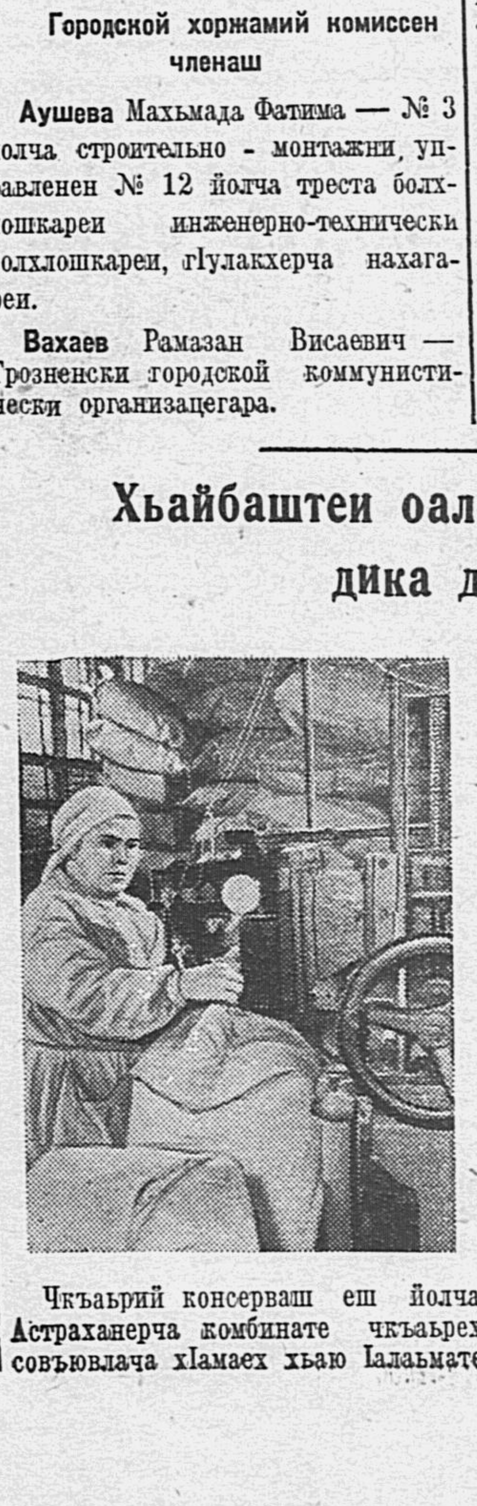
Шоаш тIаийца декхараш а тIадехка гIулакхаш а хадданза тIеххкхоачашдеш хьабоагIа трактористаш Боков Ахьмад, Эрсаноев Султан, Коригов Бахьаудин иштта кхыбараш а. ЦIена а дика а ший декхараш кхоачашдарах ахчан преми а Сийлен грамота а еннай Боков Ахьмада совхоза администраце.

Шоай балха нормаш 150—160 процент кхоачашъеш чакхдаьккхар цар 1958-гIа боахама шу.

ХIанз ССКП XXI съезд хьаелла ди тIаккхачалехьа еррига юртбоахама техника дика ремонт яь йистеяккха а бIаьстан юхье ялаташ дIадерна дика кийчбала а къахьегаш ба 6-гIча бригадан механизатораш.

С. МЕРЖОЕВ.

Хьайбаштеи оалхазараштеи дола дика доакъар

Чкъаьрий консерваш еш йолча Астраханерча комбинате чкъаьрех совъювлача хIамаех хьаю Iалаьмате дика продукт — доакъарий хьоар. Хьайбаштеи оалхазараштеи из хьоар хьувкхаш хилча цар луш йола продукци дуккха а совгIа йоал. Из башха дика доакъар мехкарча колхозашкеи совхозашкеи дIакхухьийт. Иштта дIакхухьийт из доазол дехьа а.

ССКП XXI-ча съезда сийна социалистически яхье а яьнна дIададахача шера планал совгIа эзараш центнераш продукци елар из хьоанал-хьоар доккхача завода коллективо. Балха дика механизаци яр бахьан долаш хиннад из.

Сурта тIа: кийча продукци лелаеча складе. Галеш тегаш йолча машина тIа доакъара хьоарах диза галеш тегаш йоал болхло Мария Петрашилина.

А. Леонтьева сурт.
ТАСС фотохроника.

Коммунисташа хьалхле лелаю

«Сунжанефта» буровикаша республикан берригача нефтяникашца цхьана партен XXI-ча съезда накъа болхаш деррига низаш тIадохийт шоашта хьалхашка оттадаь балхан толамца чакхдахара, тIагIертта къовсам лоаттабу къахьегама овсарле лакхъяра, буруш деттача балхех дIадодар чухьнахьа даккхара, бурув тохилга сихдара, паччахьалкхен рузкъа ходара тIехьа. Тоъам болаш да бурув деттача Карабулакски конторас 1958 шера бурув деттача балхаш тIа 3,5 млн. сом ахча ходадь аьлча.

Из къовсам лоаттабеча хьалха латташ ба коммунисташ. Цар балха хьокхам ца луш участок яц. Массане а дика къа а хьег общественни болх а лелабу. Коллектива юкъе доккха сий деш ба коммунисташ: бурильщик Федаренко Иван, участкан воккхагIа вола инженер Корнаев Iаддалвохlап, вышкомонтажник Кудрич Иван, буровой мастер Касьяненко Николай, бурильщика гIонча Широкоступ Владимир, слесарь Доценко Петр, кхыбараш.

Коммунисташа творчески леладу производственни балхаш. Цхьадолча деношка топпара маркхалах итташ тоннаш цемент тоха езаш хул. Иззал дукха болх беш боккха лоархIам болаш да утяжелитела транспортировка малагIча хьисапе ю. Коммуниста Катасонов Андрейс предложени йир моттига рельефах цу гIулакха найда эца, аьнна. Топпара маркхалбеш йола машинаш бIоагIасх чIоагIале а яь латта оттайир. Машина лакхехьарча кора нийсса утяжелитела лаьрхIа майда йир. Утяжелитель кIезигъяларга хьежжа из машина юхе дIатIагулъю бульдозерца е тракторца. Цу тайпара болх вIашагIболларо топпар беча машиначу утяжелитель чехкагIа чуйолла торо а хулийт буровой бригадай къахьегам дикка аттача а болх.

Цхьан хана вай заводашка хьадеш дацар скважинашкара породаш хьакъесташ дола бурош. Скважинай цхьан колонни конструкцега даьлча уж тайпа бурош хиланза даланзар. Коммуниста-инженера Кукcов Анатоле предложени йоалайир шийй конструкцех колонкови бурош де, аьнна. Из бурув нефтепромыслови управленеп механически мастерске хьа а даь Карабулаке толамца тохкама чакхдаьлар. ХIанз уж балха юкъе леладу вай республикан районашка буровой балхаш деш а Дагестане а кхыча республикашка а.

Иштта творчески къахьегарца а балха хьокхам баларца а коммунисташа коллектив оарцагIа йоах семилеткан хьалхарча шерара план кхоачаш а тIехкхоачаш а ярна.

А. Я. БАКАЛЮК,
«Сунжанефта» НПУ Карабулакски буровой конторан партбюрон секретарь.

Цхьан ферман нах а цар гIулакхаш а

«Старо-юртовски» совхоза цхьоалагIча отделенен животноводаш доккха, хьокхаме толамаш доахаш накъа болх 27-гIча январе хургйолча ССКП XXI-гIча съезда.

Дахача шера 1957-гIча шерацa нийсдича шозза гаргга дукхагIа шура яьккхай цар. 1957-гIча шера хIара Iаттагара йоаккхаш йола шура 1.600 кг. хиннаяле, 1958-гIча шера яьккха шура 2.300 кг. дIакхачийтай.

Иштта шура дукхагIа яккхар да совхозе организаторски болх дика лелабар, йоакkха доакъарий баз йиллар.

Доахан лeладеча ферме бригадир волча Бетрахмадов Султана дика бовзаш лелабу ший болх. Каст-каста дояркаш, пастухаш, кхыбола животноводаш хьагул а беш, юрта боахама артелий дикагIа бола къахьегамхой бувцаш къамаьлаш ду Султана. Болх эсала лелабеча животноводашка дIадовзийт цо цар кхоачамбоацараш. Султан иштта балхах дот лазаш хиларах, цунна чIоагIа раьза болаш ба фермера животноводаш.

Султан вар 1958-гIча шера ферман доахан дийнахьа а бийсана а доажадергдолаш вIаштIехьдаьккхар, доахан токаца Iунал деш доажадергдола тIулакх а балха юкъе денар, доаханна гаьнна дIа ца кхувлийташ гарггача хий меладергдола гIулакх вIаштIехьдаьккхар.

ЧIоагIа болх лелабу нов. Бетрахмадовс кадраш хоржаш, уж балхах чехкагIа кхетабеш.

Доахан даккача профилакторе болх беш я Алханова Рабу. Цун болх хала болга а хоеш, цунна махулла новкъостал деш ба ферман кулгалхой. Рабу цу балха тIа яхача хана дензъ цкъаь-цкъа Iоду Iасилг денна моттиг нийсъеннаяц.

Фермера дояркаш шоай говзал вIаши дIа-юха телаш ба. Царех я доярка М. Лалаева. Из я 60 шу даьнна саг. Бакъда из кIаьдъялар хоеш яц. Балха тIа къоначарел котъювлаш я Лалаева. 1958-гIча шера хIара бетташ болча Iаттагара 2.500 кг. шура яьккхай цо. Хьалха иштта дукха шура яьккха моттиг яц. Цул тIехьаюсаш яц цун новкъост М. Махтажиева а. Уж шаккъа а къонача дояркашта шоай говзал цIайовзийташ ба.

— Новкъоста Н. С. Хрущевс XXI-Iча партсъезде ергйолча доклада тезисаш ювцаш кхы а чIоагIагIа къахьегама толамаш доахаш ба тха дояркаш, — йоах бригадира нов. Бетрахмадовс, — Юххерча шерашка хIара Iаттагара йоаккхаш йола шура 300 кг. дIакхачийта декхараш тIаийдеш да тхо хIанз.

ДIахо йодача хана доахана дикагIа дола тайпа вIашагIтоха дага я совхоз. ХIанзехьа а теркам тIабохийташ ба ферман кулгалхой доакъар лоаттаде керда базаш хьалъярна, эшаш йола помещенеш хьалъярна.

Совхоза къахьегамхошта эггара лоархIаме хеташ дола гIулакх да коммунистически къахьегама бригадан член хила бокъо яккхара гIулакх. Юххерча хана из бокъо шоаш йоаккхаргхиларах дог тийша ба уж.

К. АДАМОВ.

ЛадувгIараша хьинаре дакъа лоац

«Старогрознефта» строймонтажни цехе вIашагIъеллача конкретни экономика Iомаеча кружоке дешаш ба слесарь Борис Солонченко, вышкомонтажник Анатолий Баклин, технолог Николай Мостовой иштта кхыбараш.

Шоаш Iомаеш йола темаш кIоаргга йовзилга хьахьекхар ладувгIархоша 12-ча январе хиннача заняте. Н. н. Баклина, Мостовойс, Спицглаза иштта кхычар «гIишлошъяра индустриальни методаш» яха тема ювцаш шоай производствера балхах масалаш а доаладеш къаьгга хьахьекхар йоккхача блокех гIирсаш хьалдеш мел пайданатIа да.

Конкретни экономика Iомаярс гIишлошъерий балха говзал лакхъю, хьинар айду, гIирсаш хьалдеш дIабода мах чухьанахьа баккхара керда торонаш гучаяха торо хулийт.

А. ТИЩЕНКО.

Баьча балхах кхоачам ца беш

Дахача шера Наьсаречa Мельзавода къахьегамхоша доккхий къахьегама толамаш даьхад. Тайп-тайпара сорташ дола хьоар даккхара план 122,3 процент кхоачашъяьй, хIаьта духхьал Iоэхьа хьоар даккхара план 115 процент кхоачашъяьй.

Советски Союзе хьалхарчарца болабеннаб завода болхлой хьажкIех Iов яккха. Вай мехка дукkхача городий торгови организацешка дIакхухь из.

Болхлой шоай балха чIоагIа йоакхо еш хиларах даьхад заводо иштта доккхий къахьегама толамаш. ХIара цех, хIара бригада социалистически яхь лелаеш хиннай. Цхьан шера 20 гаргга рационализаторски предложени балха юкъе снай болхлоша. Цу предложенех балха овсарле дикка лакхъеннай.

Дахача шера хIара денна сменах йоагIа нормаш тIехкхоачашъеш хьабаьхкаб крупчатника гIончаш И. Мальсагови С. Альдиеви, вальцовщикаш А. Умарови, Н. Белоеви, обойщик Г. Галаеви иштта кхыбараши.

ХIанз завода коллективо лерхI арахецаш йола продукци алсамъяккха. Из гIулакх чакхдаккхарна заводе мел долча халача балхашта механизаци еш латт. Завода коллективо лерхI укх шера январь бетта, 1958-гIча шера январь беттаца нийсдича, арахеца тайп-тайпара сорташ дола хьоар 90,8 процент дукхагIа даккха, хIаьта духхьал Iоэхьа хьоар — 53,6 процент дукхагIа.

Из хургда ССКП XXI-гIча съезда цар луш дола дика совгIат.

М. БОРОВ.

ССКП обкомеи НГIАССР Министрий Советеи

Республикан колхозийи совхозийи хьайбай боахама болхлоех 1958 шера цIераш тахкарах

Республикан колхозийи совхозийи хьайбай боахама болхлоех 1958-ча шера дика болх барах цIераш тахка аьнна ССКП райкомашеи райисполкомашеи хьачуеннача предложенешка а хьежа ССКП обкома бюроси Нохч-ГIалгIай АССР-а Министрий Советои соцам бу:

Производственни доккхий хьокхамаш дахарахи балха тIехьа йоккха говзал гойтарахи йола ССКП Грозненски, Сунженски, Наурскии, Шелковскии, Веденскии райкомашеи, райисполкомашеи енна предложенеш тIа а ийца, ер цIераш укх наха ле:

«РЕСПУБЛИКАН ДИКАГIА ЙОЛА ДОЯРКА»

Ланговая Мария Ефимовнанна — Грозненски района, «Аргун» яхача колхоза доярканна.

Тельпук Мария Степановнанна — Грозненски района, «Аргун» яхача колхоза доярканна.

Тюгулева Клавдия Николаевнанна — Грозненски района, ПхьоалагIча Мая цIерахча колхоза доярканна.

Зверевая Анфиса Ивановнанна — Грозненски района, ЦхьоалатIча Мая цIерахча колхоза доярканна.

Бокова Марфа Степановнанна — Грозненски района «Аргун» яхача колхоза доярканна.

Гречко Александра Александровнанна — Грозненски района, Горячеисточненски дулха-шурий совхоза доярканна.

Алексеева Таиса Михайловнанна — Грозненски района, Горячеисточненски дулха-шурий совхоза доярканна.

Асхабова Айнена — Грозненски района, Горячеисточненски совхоза доярканна.

Еременко Екатерина Андреевнанна — Грозненски района, Горячеисточненски дулха-шурий совхоза доярканна.

Бурцева Валентина Ивановнанна — Грозненски района, Ермоловски коа тIарча оалхазарий совхоза доярканна.

Сдобникова Евдокия Герасимовнанна — Сунженски района, Кирова цIерахча колхоза доярканна.

Гойманова Надежда Ивановнанна — Сунженски района Кирова цIерахча колхоза доярканна.

Тройдакало Нина Яковлевнанна — Сунженски района, «Путь к Коммунизму» яхача колхоза доярканна.

Безреброва Екатерина Ивановнанна — Сунженски района, «Путь к коммунизму» яхача колхоза доярканна.

Слюсарева Екатерина Николаевнанна — Наурски района, Наурски комсий совхоза доярканна.

Провоторова Лида Петровнанна — Наурски района, Наурски комсий совхоза доярканна.

Веприкова Агриппана Митрофановнанна — Наурски района, Наурски комсий совхоза доярканна.

Васина Раиса Федоровнанна — Наурски района, «Советски Россия» яхача комсий совхоза доярканна.

Чижикова Александра Федоровнанна — Наурски района, «Советски Россия» яхача комсий совхоза доярканна.

Слюсарева Полина Михайловнанна — Наурски района, «Советски Россия» яхача комсий совхоза доярканна.

Гачанаева Шаймана — Веденски района, «Победа» яхача колхоза доярканна.

Магомадова Умидата — Веденски района Карл-Маркс цIерахча колхоза доярканна.

Гигиева Есамена — Веденски района, Фрунзе цIерахча колхоза доярканна.

Авилова Ефросина Савельевнанна — Шелковски района, Сталина цIерахча колхоза доярканна.

«РЕСПУБЛИКАН ДИКАГIА ВОЛА БЕЖА IУ»

Лысенко Иван Федоровича — Грозненски района ЦхьоалагIа Мая цIерахча колхоза бежа Iуна.

Серебряков Юрия Евлантьевича — Грозненски района, ЦхьоалагIча Мая цIерахча колхоза бежа Iуна.

Тонкогубов Семен Степановича — Грозненски района, ЦхьоалагIча Мая цIерахча колхоза бежа Iуна.

Силкин Николай Ивановича — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза бежа Iуна.

Сидоров Николай Ивановича — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза бежа Iуна.

Тасуханов Шамсудина — Грозненски района Горячеисточненски дулха-шурий совхоза бежа Iуна.

Даниев Хасанбийна — Грозненски района Горячеисточненски дулха-шурий совхоза бежа Iуна.

Абдурзаков Ильяса — Грозненски района Горячеисточненски дулха-шурий совхоза бежа Iуна.

Даваев Сайпулана — Грозненски района Горячеисточненски дулха-шурий совхоза бежа Iуна.

Черкасов Василий Ефимовича — Грозненски района «Аргун» яхача колхоза бежа Iуна.

Коноп Илья Петровича — Грозненски района «Аргун» яхача колхоза бежа Iуна.

Кридилин Николай Ильича — Сунженски района «Путь к Коммунизму» яхача колхоза бежа Iуна.

Головинский Петр Максимовича — Сунженски района «Путь к Коммунизму» яхача колхоза бежа Iуна.

Андриянок Иван Дмитриевича — Сунженски района, Кирова цIерахча колхоза бежа Iуна.

«РЕСПУБЛИКАН ДИКАГIА ЙОЛА IАЬСИЙ ЛЕЛАДЕР»

Хрусталева Александра Михайловнанна — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза Iаьсий леладечоа.

«РЕСПУБЛИКАН ДИКАГIА ВОЛА ЖА IУ»

Солнишкин Степан Григорьевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза жа Iуна.

Лазарев Андрей Яковлевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза жа Iуна.

Титов Николай Савельевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Титов Тимофей Федоровича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Колпиков Борис Егоровича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Кошпаев Курман-Али — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Гудушаури Лазар Алексеевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Расламбеков Петр Леонтьевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Плотников Тихон Федоровича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Заварикин Николай Григорьевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Кандыбин Петр Лаврентьевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Колпиков Иван Афанасьевича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Цыганков Николай Косьяновича — Наурски района Ленина цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Скрыпников Степан Ивановича Наурски района «ЦIе Байракх» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Москаленко Иван Кирилловича — Наурски района «ЦIе Байракх» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Лупырев Николай Васильевича — Наурски района «ЦIе Байракх» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Стрельников Василий Александровича — Наурски района «ЦIе Байракх» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Колпиков Иван Семеновича — Наурски района «Россия» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Сальников Ефим Ивановича — Наурски района «Октябра 40 шу» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Балжанов Уразмамбека — Грозненски района «Новый быт» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Салимгериев Нукмамбека — Грозненски района «Новый быт» яхача колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Мутаиров Баймурзана — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Язиев Каярбека — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

Аджемулаев Крупана — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза воккхагIа волча жа Iуна.

«РЕСПУБЛИКАН КОА ТIАРА ОАЛХАЗАРАШ ДИКАГIА ЛЕЛАДЕР»

Горобцова Мария Андреевнанна — Шелковски района Сталина цIерахча колхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Пимичева Мария Никифоровнанна — Шелковски района Сталина цIерахча колхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Шульга Раиса Степановнанна — Сунженски района Ленина цIерахча колхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Воропаева Анна Никитичнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Алханов Хьавайна — Грозненски района Ермоловски коа тIара оалхазараш леладечоа.

Янюнас Эльфрида Михайловнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Байдина Анна Андреевнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Плисс Вера Григорьевнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Богуслова Полина Павловнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Галиева Раиса Гобиловнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Васильченко Татьяна Кирилловнанна — Грозненски района Ермоловски совхоза коа тIара оалхазараш леладечоа.

Серебрякова Ирина Леонтьевнанна — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза гIажаш лелаечоа.

Саломатина Екатерина Ивановнанна — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза гIажаш лелаечоа.

Кузнецова Феодосия Агафоновнанна — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза боабашкий кIоригаш лелаечоа.

Кузнецова Александра Михайловнанна — Грозненски района 1-ча Мая цIерахча колхоза боабашкий кIоригаш лелаечоа.

Васильева Анна Прохоровнанна — Сунженски района Кирова цIерахча колхоза кIоригаш лелаечоа.

Касакова Елена Сергеевнанна — Сунженски района Кирова цIерахча колхоза кIоригаш лелаечоа.

«РЕСПУБЛИКАН ДИКАГIА ЙОЛА СВИНАРКА»

Каплунова Антонина Ивановнанна — Шелковски района Сталина цIерахча колхоза свинарканна.

Алтайски колхоза культурни очаг

Алтайски край. Шипуновски района «Даьхе» яхача колхоза культуран Дворец культуран вахаре бокъонца йола центр хинна дIаэттай. Цун шин драматически кружоко 1958 шера 43 спектакль оттаяьй, царца массехк украинций меттала а йолаш. Дворецe йиийшай тайп-тайпарча темаех 27 лекци, 25 кагирхой сайре а, шиъ книжкаш дешархой конференци а, кхы йола мероприятеш а яьй.

ХIанз укхаз хоровой кружокеи драматически шин кружокеи, струннии духовойи оркестрашкеи дакъа лоацаш 110 колхозник ва.

Культуран Дворецe политико-массови болх а лелабу, партийнии комсомольскии дешара кружокаш а я.

Дворецa библиотеке 40 эзар том политическии, техническии, юртбоахамани, художественнии литература да, тайп-тайпара 13 газети 55 журнали ийду.

ХIара денна тоалуш латт артела колхозникий вахар. ХIаране безам хул хозагIа барзкъа дувха, чамболашагIа дуа хIама кийчде, цIей долча хана дикагIа а хозагIа а шу оттаде. Керттерча даькъе уж гIулакхаш леладераш кхалнах хиларца, культуран Дворецe царна вIашагIъехка я барзкъаш дахареи тегареи кружокаши кулинарий кружоки.

Сурта тIа: «Даьхе» яхача колхоза культуран Дворец.

В. НИКОЛАЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

„Джалка“ яха совхоз хьатIадоагIача ворхI шера

Хьахинна 1959 шу вай мехка историен чухь белгал хургда СССР-а халкъа боахам дегIабара ворхI шерара план кхоачашъяра хьалхара шу хиларца, социализмо капитализмаца исторически яхь лелаяра керда этап цо хьаелларца.

Советски наха чIоагIа дог айдаларца тIаийцар ССКП ЦК декабрьски Пленума соцам.

Дерригача советски халкъо санна «Джалка» яхача совхоза болхлой коллективо а чIоагIа дог айдаларца ювц СССР-а халкъа боахам 1959—1965 шерашка дегIабарах новкъоста Н. С. Хрущевс ергйолча доклада тезисаш. Сийлен итогаш ечен коммунистически общество хьалъяра Iалаьмате йоккха программа тIайолчеи цу исторически документаца массанена а бIаргагу шоай вахара хьашташ цу тIа къаьгта хьахьокхаш хилар.

ССКП XXI-ча съезда накъа болхаш совхоза къахьегамхоша шоай хьинар ай а даь шерра социалистически яхь йоаржаярца 1958 шера 7-ча ноябре йистедаьхар ялаташ чуэцара деррига балхаш. Ялаташ чуэцара балхаш деш къаьстта дика къахьегарца белгалбаьлар комбайнер Джамалаев Тата, Калацкий Иван, бригадир Мусхаджиев Салман, звеньевой Зармаев Iаддал-СаIид, Хаджимуратова Марет, отделенен управляющес Мунаев Зогрбика, иштта дуккхача кхычар.

ХьатIадоагIача ворхI шера дикка дегIабоагIаргба совхоза боахам.

Валови ялат доаккхилга ворхI шера шозза дукхагIа хургда. Из дегIадар керттерча даькъе хьажкIаш дукхагIа дIаерцеи уж дикагIа хьувкъийтарцеи хургда. 1959 шера совхозе дIадуврдга 300 гектар совгIа баьца дaараш. ХIанз деш латт парникови боахама кийчо яра балхаш, цIенъяьй котлованаш, хьатIаэзар биэдоагам, парникови рамашта ремонт яьй. Баьца дaараш хьувкъилга лакхлургда.

Укх шера 3410 гектар хьажкIаш квадратни-гнездови хьисапе дIаювргья, цу гIулакха лаьрхIа хьажкIий гибридни фу да.

Совхозо хьажкIаш дикагIа хьувкъилга Iалашдергхилара тешал ду нов. Зармаев Iаддал-СаIида звенон балхо. Цу звенос дика гIулакх даьча 40 гектар лаьтта тIара 1958 шера республике эггара дукхагIа хьажкIаш яьхар гектара тIера. ХIара гектара тIара 159 центнер томараш тIехьа хьажкIаш яьхар цар.

ХьажкIаш дикагIа хьувкъийта лаьрхIа хIанз кхашка сихъяь дIаувзаш латт моттигера удобренеш. 5-ча январе 3000 тонн гаргга кхо дIаэза даьннад. ХьажкIаш дIае лаьрхIача кхашка 70 процентал совгIа яьь аьхай.

ХьатIадоагIача ворхI шера дукхагIа хургья сомий бешамаш. 1965 шера 1958 шерацa нийсдича 4,9-ззеи дукхагIа а хургья 779,5 гектарага а кхоачаргья. 1959 шерагара 1965 шерага кхаччалца дIайогIаргья 623 гектар бешамаш.

Юртбоахаман продукци дукхагIа яккха карагIдаргда Iилман ларда тIа лаьттанцара балхаш дарцеи, юртбоахаман производствона специализаци ярцеи, Iилманнеи дикагIча опытаи карагIдаьннари балха юкъе доаладарцеи.

Хьайбай боахама даькъе керттера декхар да дулх, шура, фуаш, тха доаккхилга сихха дегIадоаладар. 1965 шера 1959 шерацa нийсдича дулх доаккхилга 1,5-ззеи лакхлургда.

Дулх дукхатIа даккдарна боккха лоархIам болаш да, чехкка дегIаяхкарца пайдане йола хьакхарч лелаяр. 1959 шера совхозе чукхаба лерхI 1500-нел кIезигагIа йоацаш хьакхарч, 1958 шера 133 тонна даьккхача 1959 шера 180 тонн хьакхий дулх даккха лерхI. 1965 шера чукхоаба хьакхарч 3180 хургья, хьакхий дулх доаккхилга 318 тоннага кхоачаргда.

Бежани устагIани дулх дукхагIа даккхарна доахани жаи дукхагIа дебаде лерхI.

Цу дерригнеша торо хулийтаргья 1958 шера 7 тонна дукхагIа даькхача дулх доаккхилга 28 тоннага кхаччалца тIакхетилга Iалашде.

ЛоархIам боллаш дукхагIа йоаккхаргья шура. ХIара фуражни Iаттагара 1538 килограмм яьккхача 2500 килограммага кхоачийташ дукхагIа йоаккхаргья. 1958 шерацa нийсдича 1965 шера шура йоаккхилга 3-зза, фуаш гулделга 5-зза лакхлургда.

Хьайбай продуктай дукхал 1965 шера совхозе укх тайпара хургда: дулх 487 тонн, шура 500 тонн, фуаш 2880 эзар, лаьттан хIара 100 гектара лаьрхIа дулх 38 центнер, шура 30 центнер, дIадийнача ялатий 100 гектара лаьрхIа 52000 фуъ.

Уж декхараш кхоачашдергхилара тешал ду дикагIча хьайбаш леладераша доахача толамаша. ДикагIча дояркас н. Бислиевас хIара Iаттагара 2824 килограмм шура яьккхай, шоаш тIаийца декхараш дикка тIехкхоачаш а деш балхаш даьд дояркаша Ш. Мунаевас, А. Техиевас, М. Хидиговас, А. Мусхаджиевас, К. Лугаевас, Т. Решидовас, З. Идаевас, Н. Идаловас, иштта кхычар.

3-ча отделенен МТФ-с лоархIаме тIехкхоачашъяьй шура яккхара план, коммунистически къахьегама бригадан цIи тиллийта къовсам лоаттабеш цар лаьрхIад 1959 шера хIара фуражни Iаттагара 2500 килограмм шурий яккха.

1959—1965 шерашка лоархIам боллаш дегIадоагIаргда шекара свекла дIаювлга. 1958 шера 100 гектар хиннача 1965 шера 1300 гектар хургья из. Шекара свекла дика хьувкъаргхилара тешал ду дIадахача шера «Джалка» яхача совхозо хьажкIаш а шекара свекла а хьувкъаяра республике хьалхара моттиг яьккха хиларо. Масала, совхоза 1-ча отделенен н. Хаджимуратова Марета звенос 6 гектара тIара хIара гектара тIара 500 центнер а, цо шеи гIулакх даьчара 600 центнер шекара свекла яьккхай.

Цу бакъдараша хьахьокх боахама нийса доал дича, лаьттанцара балхаш агротехнико маяхха леладича, мел доккхий толамаш даха йиш я Шалински а цун юхе ухкача кхыча районашка а.

ХIанз къаьстта теркам тIабахийта юртбоахаман машинашта ремонт еш доахк тхо. Цхьабакъда, ремонт яра балхаш мела лел. Цун керттера баьхьан да запчасташ ца теъаш хилар. Халача хьал тIа болх бе безашехьа а хьинаре къахьегаш ба механизатораш н.н. Ибрагимов Эди, Азимов Iалаудин, Мусалиев, Магомадов, Болчиханов, Тасуханов, Идрисов. Аьшка пхьараша совещане соцам баьб юртбоахаман ерригача инвентара ремонт елга ССКП XXI-гIа съезд хьаеллача денга йистедаккха.

Дог тийша хила мегаргва 1959 шера «Джалка» яхача совхозо республике хьалхарча моттигех цаI хьа а лаьца ший боахаман деррига доакъош сихха дегIадоалоргхиларах.

Х. ИСАЕВ,
«Джалка» совхоза директор.

ХьажкIий фу кийчдар

Молдавски ССР. Бельцки заводо арахецаш йола гибридни а сортови а продукци республикан доазол дехьа а тIехь йовзаш я. Цу предприятe кийчдеш дола фу дIадув Украине, Прибалтике, Белоруссе, Казахстане, вай мехка кхыйолча республикашка а.

Предприяти кердагIа йолча оборудованеца Iалашъяьй. Механизаци а автоматизаци а яь я дукхагIа йола процессаш. Цудухьа завода коллективо шера йоагIа план тIехкхоачашъяьй: итт эзар тонн калиброванни фу кийчдаьд цар. Плах лаьрхIачул шозза гаргга дукхагIа хул из. Шу дIадалалехьа кхы а ши эзар тонн фу цIендe дош деннад предприятен коллективо.

Сурта тIа: фу дIадувча аппаратага хьожаш я лаборантка комсомолка Горгоц Нина.

ТАСС Фотохроника.

ХьажкIаш дикагIа хьувкъийтара тIехьа

ХIара шера-шера хьаънагIа а лоарегIа а дола доакъар-хьажкIаш дIаер шерде, дикагIа хьувкъийта гIерташ хьабоагIа укх тIеххьарча хана Шаьлан районера комсомольцаш а кагирхой а.

ДIадахача шера района совхозашка вIашагIъелла хиннай хьажкIаш лелаю 12 комсомольско-кагирхой звено. Цу звеношкарча къахьегамхоша бIаьсти ший ханнахьа дика хьажкIаш дIаерах а цул тIехьагIа эшаш дола гIулакхаш дика леладарах а хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача цхьайолча звеноша томараш тIехьа 100—150 центнер хьажкIаш гулйир, эзараш тоннаш силос Iалашйир.

Республике а районе а цIи хезача «Джалка» совхоза 2-ча отделенерча нов. Зармаев СаIида звенос 150 центнер совгIа хIара гектара тIара томараш тIехьа хьажкIаш чуера дIадахача шера.

Иштта хIара гектара тIара дукха хьажкIаш хьувкъийтар ше-шегIа хьахиннадац, из хиннад шоай низ кхо ца беш, дикагIа йола агротехника балха юкъе лелаеш, тайп-тайпара йола минеральни удобренеш теха лаьтташ хьаьндеш къахьийгача. Уж деррига гIулакхаш нов. Зармаев СаIида звенос дика кхоачашду.

ССКП XXI-ча съезда шоаш накъа болхаш Зармаева звеноцарча къахьегамхоша тIайийцад доккхий декхараш. 20-ча январе кхачалехьа тайп-тайпара йолча минеральни удобренешца а кхыча гIулакхашца а деррига лаьтта тоаде, хIаьта гектара тIа 160 центнер томараш тIехьа хьажкIаш хьувкъийта, аьнна. Цул совгIа уж доккхий социалистически декхараш 1959-ча шера кхоачашдеш шоашта йоккха говзал эшаргйоландаь, цар лаьрхIад дикагIа йола опыт Iомаеш агротехнически курсаш чакхъяха, аьнна.

Иштта XXI-гIа съезд хьаеллача денга шоаш укх шера хьажкIаш дIаюврг йола лаьтташ минеральни удобренешца хьаьндаь йистедаха, аьнна декхараш тIайийца я «Шалински» совхоза 3-ча отделенен нн. Богалова Мерижа, Молаева Зура звеньевойш бола комсомольско-кагирхой звенош а. Цу звеноша лаьрхIад, укх шера хIара гектара тIара томараш тIехьа 100 центнер совгIа хьажкIаш хьувкъийта.

Шоай болх дика лелабарга хьажжа нов. Н. С. Хрущевс ССКП XXI-ча съезде ергйолча доклада тезисаш ювцаш совхоза болхлошта юкъе дукха беседаш ю комсомольско-кагирхой звеноша.

Шек боацаш ба Шаьлан района совхозашка, хьажкIаш лелае аьнна вIашагIъеххача звеной комсомольцаш а кагирхой а дIадахача шера шоаш хьувкъийтачул дукха-дукхагIа семилеткан хьалхарча шера шоаш хьажкIаш хьувкъийтарг хилар ах.

В. БОГАТЫРЕВ.

1959 шера толамаш лаьгIдалийтац

Доккхий балхаш дарца чакхдаьккхар Грознерча лекомотивни депо бригадаша 1958 шу.

Яхь лаьгIйолийташ яц уж керда шу доладенначa укх деношка а. ССКП XXI-гIа съезд хьаелла ди гаргагIа ме кхоач, къахьегама яхь чIоагIагIа ярж машинистий коллектива юкъе.

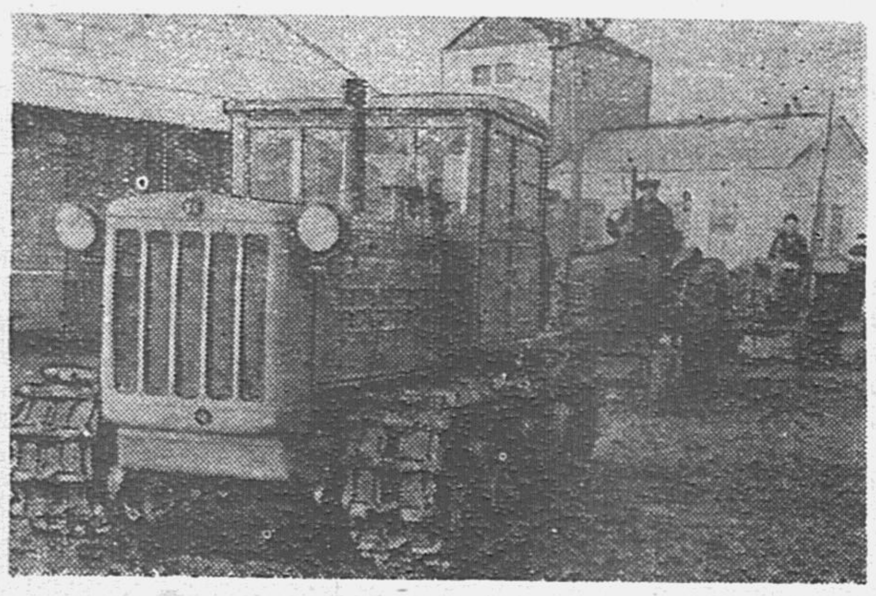
1959 шера хьалхарча ялх дени ялх буси беза мухь тIабола 87 поезд дIайигай цар, царца планал дукхагIа 10 эзар тонн гаргга мухь а хьош.

Машиниста нов. Стронов Бориса ший помощникаца нов. Г. Кирильцевца Берса-юртара Грозне йоалаяьй боарамал совгIа 943 тонн мухь тIаболаш йола поезд. Шозза дукхагIа мухь тIабола поезд йига езача дIайигар машиниста нов. В. Стояльцевси цун помощника нов. О. Лебедевси. Цу поездаца цар дIабихьар планал совгIа 1707 тонн мухь.

Шоай поездашца боарамал совгIа хIаране эзар тонн дIайихьай машинисташа Н. Клещеновси. И. Чебановси цар помощникаша А. Рудьи П. Гнидеи.

Г. АНОХОВ.

Ремонт яь трактораш колхозашка дIайолх

Ростовски область. Азовски ремонтно-технически станцен коллективо толаме болх бу тракторашта ремонт еш. ЙиълагIча квартала йоагIача планах 47 трактор ремонт яь йистеяккха езаш яр. ССКП XXI-гIча съезда сийна социалистически яхье а баьнна, 52 трактор ремонт яь йисте а яьккха, района колхозашка дIахьожаяьй станцен болхлоша.

Ремонтно-технически станцен коллективо дош деннад партен съезд хьаеллача денга еррига тракторни парк балха кийчъе: из хул ши бутт ханал хьалха.

Сурта тIа: Азовски района XX партсъезда цIерахча колхоза трактораш ремонт яь яьнначул тIехьагIа РТС мастерской коара арайоагIа.

А. ШТЕЙНИКОВА сурт. **ТАСС фотохроника.**

Цхьа дезал санна

Цхьа дезал санна барттайна бах Наурски районерча Ленина цIерахча колхоза къахьегамхой. Цу колхозе тайп-тайпара балхаш деш ба эрсий, украинцаш, гуржий, нохчий, гIалгIай, хIирий, иштта кхыбараш.

Вай доттагIал — вай низ ба, вай доахача толамий лард я из, оал колхозникаша. Балха хьалхле лелаеча механизаторел (уж ба трактористаш П. Баркалоеви П. Казберови) тIехьа вусаш вац «Беларусь» яхача трактора тIа болх беш вола Заурбеков Бауди а. 1958-гIча шера ший тракторца капитальни ремонте ца оттаеш 2200 гектар кIаьда оахам даьд цо. Даим дика толамаш доахаш хьавоагIа тракторист Заурбеков Бацу а. Балхах дика ка йоалаш из хиларах цунна массехказза преми еннай. Хьинарца болх беш ба къона прицепщикаш Салтумурзаев Майрбеки, Хужев Саид-Хьасани иштта кхыбараши. Колхоза балха юкъе дика дакъа лоацаш ва Лаиев Абдула а. Ше колхозе болх беча ворхI бетта диъ бIаь трудодиш даьккхад цо. Царех цунна доагIа кхо эзар сом ахчеи 12 центнерал дукхагIа кIаи.

1957-гIча шера колхозе ваха вера Токаев Мамед. Ше балха ара ваьнна ча хьалхарча денношке а дIахайтар цо болх дукха безаш а дика кхеташ а ше хилар. Цудухьа колхоза правленес комплексни бригадан бригадира помощникалла хьожавир из. Из болх а цо сийленца дIахьу. Доккха дика хетар хилар Токаевна дукха ха йоаццаш ССКП члена кандидаталле дIайийцача. Партийни организацес шийна тIадехка декхараш хаьннахьа а дика кхоачащду цо.

Социалистически яхье а баьнна, болх беш хиннаб доаркаш Раиса Аджибатыроваи Нина Щенцеваи. Цудухьа 1958-гIча шера дукха шура яьккхай цар. Нагахь санна ши шу хьалха хIара Iаттагара цар йоаккха шура 1700—1800 кг хиннаяле, 1958-гIча шера Щенцевас 3058 кг. Аджибатыровас 2956 кг шура яьккхай.

Социалистически яхь лелаеш ба пастух вола нохчо Гайтаров Шукави эрсе Пацев Ивани. Уж ба колхозе дикагIча пастухех лоархIаш. Iомавеш лелавеча чабана Хайдаров Умата чIоагIа раьза волаш ва НГIАССР-а Лакхехьарча Совета депутат вола старши чабан Лазарев Андрей. Жа дика доажадар бахьан долаш цун бригадерча хIара бIаь жийно 124 Iаьхар баьб хIара устагIанна тIера 5,7 килограмм тха а даьккхад.

Колхоза къахьегамхой чIоагIа доттагIал лелaдеш ба кхыча района къахьегамхошца а. Доахан леладеча къахьегамхой совещане ена хинначa Шалински районерча «Джалка» яхача совхоза доаркас Рашидова Тамарас шийца социалистически яхье яла тIахьийхар Ленина цIерахча колхоза доярка Малярова. Малярова чIоагIа раьза хилар цу гIулакха. Цар дош делар 1959-гIча шера хIара беттaш болча Iаттагара 2.500 кг шура яккха.

Иштта болх дика лелабарах 1958-гIча шера дика производственни толамаш даьхад колхоза къахьегамхоша. Масала: тIеххьарча пхе шера хIара Iаттагара шера йоккха шура 2.435 килограммага дIакхаьчай, хIаьта хьалхагIа 712 килограмм мара хилацар из. Цхьан устагIанна тIера доаккха тха а шозза гаргга дукхагIа даьннад.

Колхозникий хьал а дикка тоаденнад. 1953-гIча шера колхозника трудоденах 2 соми 86 кепиги ахча а 0,5 килограмм кIа а мара доагIаш хиннадеце, 1958-гIча шера ворхI сом гаргга ахчеи кхо килограмм гаргга кIаи деннад царна.

1958-гIча шера паччахьалкхенга юрта боахама продукци йохкара план кхо бутт хьалхагIа кхоачашъяьй колхозо.

П. ЛОПАТИН.
Ленина цIерахча колхоза партийни организацен секретарь.

Шаьлан района боахам дегIабоагIаргба

Доккхий къахьегама толамаш доахаш чакхдаьккхар 1958-гIа шу районерча къахьегамхоша. Дикача толамашца духьал болх уж ССКП XXI-ча съезда.

Районерча юрта боахама къахьегамхоша чIоагIа раьза болаш дог гIоздаьнна ювц ворхI шера халкъа боахам дегIаболабара йола XXI-ча съезде Н. С. Хрущевс ергйолча доклада тезисаш.

Районе белгалдоалаш дикка дегIаденад дIадахача шера хьайбаш леладар а еррига культураш дIаер з. 1958-ча шера района совхозаша паччахьалкхенна дIаеннай 1957-ча шера енначул дукха дукхагIа хьайбай продукташ.

ССКП XX-ча съезда а цул тIехьагIа хиннача Пленумаша а яь решенеш кхоачашъеш, совхозий къахьегамхоша хьажкIаш дIаер шердеш, уж дикагIа хьувкъийтар лакхдеш, хьайбашта хьаьнагIа а дикагIа а дола доакъар Iалащдарца вIаштIехьадаьккхар хьайбай продукташ дукха дукхагIа яхар.

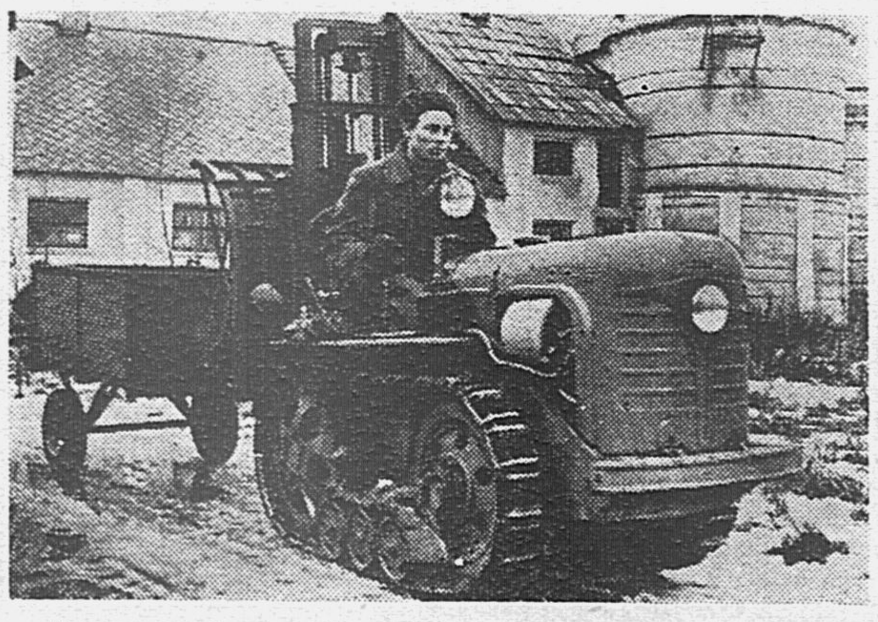
Нагахьа санна 1956-ча шера хIара гектара тIара 13,4 центнер йоаккхаш, 5306 гектара тIара 62444 центнер хьажкIаш гулъяьяле, дIадахача шера цхьан гектара тIара 25,6 центнер йоаккхаш 3130 гектара тIара 66889 центнер хьажкIаши, эзараш тоннаш силоси кийчъяьй.

Дикка дегIаденад районе баьца даараш хьувкъийтар. 1957-ча шера гулдаьчул дIадахача шера 16734 центнер дукхагIа баьца даараш 1965-ча шера уж даараш лакхлургда 150 000 центнерага кхоачаш.

Укх шера районерча совхозий къахьегамхоша лаьрхIад дулх 10655 центнер, шура 47500 центнер, фуаш 2,5 миллион даккха. ХIанз района совхозий болхлой шоай низ кхо ца беш, семилеткан хьалхарча шерара план дикача къахьегамца кхоачашъе болабеннаб.

М. БАСНАКАЕВ,
Шаьлан райисполкома юрта боахама инспекцен воккхагIа вола экономист.

Животноводий балха механизаци ергйола зIамига трактор

Московски область. Харьковски тракторни заводо яьча «ДТ-16» яхача зIамигача габаритни трактора производственни тохкам беш ба «Горки-II» яхача совхозе. Животноводчески фермашкара халагIа долча балхашта механизаци е лерхI цу кердача тракторца. Из я миччахьа гIолла лелалуш, дика дIа-юха ерзалуш. Фермай коаш цIенде а хьайбашта доакъар хьатIада а атта да цунца.

Сурта тIа: «ДТ-16» яха трактор, шийна тIехьайийза удобренеши кхыбола мухьи дIаккхухьаш а тIера мухь ше Iобоассабеш а йола тележка а тIехьа.

ТАСС фотохроника.

Барт тайна коллектив

Доккхий толамаш дахарца накъа ера мехкдаьтта чакхдоахача Новогрозненски завода № 12 йолча мастроительни цеха коллектив кердача 1959 шера. ДIадахача шера цу цеха коллективо капитальни ремонт яьй Черноречерча Кирова цIерахча поселке 10.012 кв. метр хиллал йолча чуIеча моттигашта, кхаь детсада, шин детяслена, кхаь школана, № 7 йолча больницена, банена, хIаьта Ташкала яхача поселке хьалдаьд 498 кв. м. чуIе моттиг а йолаш дола шиъша квартирни диъ цIа, № 1 йолча кирпишкаш еча завода юхxе кирпишк яттарна йиъ пишк.

Цхьан дезало санна барт тайнача коллективе болх беш ба эрсий, украинцаш, белорусаш, молдаванаш, нохчий, иштта кхыча къамех болнах а.

Царца ба шоай балха нормаш массаза 130—140 процент кхоачашъеш хьабоагIа нохчий Исаев А., Барзукаев Ш. З., Исаева АсмаIеи Розеи.

Завода администрацес чIоагIа новкъостал ду болхлошта, къаьстта цIабаьххача нохчаштеи гIалгIаштеи: массанена а чуIе квартираш еннай, шоашта цIенош хьалдеш бараш та ссуда а гIишлоний материалаш а тел.

Селла чIоагIа шоай йоакхо еш парти хиларах, цеха коллективо кхы а доккхагIа толамаш доахаргда 1959 шера.

А. ЧАХКИЕВ,
№ 12 йолча цеха мастер.

Агитационни балха теркам дукхагIа бу

Коммунистически партеси Советски правительствоси яьча решенеех районе баха нах дIаккхетабеш цар хьаькъал а кхетам а лакхбара болх айбеннаб Шаьлан районе.

Районе агитационни балха теркам тIабохийтилга айденнилга хьахьокх 1958-ча шера партен райкома а общественни лектораша а 1100 гаргга лекци а доклад а яро. Царех 70 совгIа доклад а лекци а ССКП ЦК ноябрьски Пленума соцамех лаьца йийшай. ХIанз январь бетта денз районера беррига къахьегамхой нов Н. С. Хрущевс XXI-ча съезде ергйолча доклада тезисех дикагIа дIаккхетабарна пропагандани агитацени отдело вIаштIехьадаьккхад кIиран цкъазза района культуран цIагIа лекцеш ешилга. Района юрташка бахача къахьегамхошта юкъе тезисий чулоацамах лаьца беседаш еш 300 совгIа агитатор ва. Цул совгIа клубашка а общественни моттигашка а хьалтеха партен решенеш ювцаш плакаташ а кхыйола гойтара агитаци а я районе.

Иштта, къаьстта тIехьарча хана, тоалуш латт партийни система дешар а. Районе вIашагIъелла хIанз дешар дIахьош 600 гаргга саг юкъе волаш 36 кружок я. Цу ерригача кружокашта хьеха къоастабаь пропагандисташ а паргIата деша йиш йолаш цIенош а да.

1959-ча шера ССКП ЦК ноябрьскии декабрьскии Пленумий решенеех районера беррига къахьегамхой кхы а дикагIа дIаккхетабеш, шоашта гонахьа из болх дIабахьа йоккха актив гулъяь хьайоагIа ССКП Шаьлан райком.

Б. ВИСАНГИРЕЕВ.

Парникашта деш дола балхаш

Укх деношка дика болх беш йоалл «Джалка» яхача совхоза нов. Лиманский керте латта баьца дааpаш кхеду бригада.

ХIанзехьа а шоай низаца 1.100 парникий кIоаг цIен а баь царна гонахьа дахчан гомаш дехкад цар. Парникаш йолча хьатIаена яьннай 200 тонна биологически удобрени, цул совгIа тоъал Iалащдаь латт шира кхо. Даггара хьадеш да парникашта тIадахка зIараш. ХIанз хьадаь кийча улл 600 зIар. ЗIараш дарна йола нормаш 130—140 процент кхоачаш а еш, балхаш деш ба Умалатова Хадижат, Тарамова Барет.

Юххерча деношка парникашкара лаьтта тоа а даь цига фу дIаде болалургболаш ба къахьегамхой.

Партен XXI-гIа съезд хьаеллалехьа хьалха кхачача хIамай фу дIадийна йистедаккха лерхI цар.

М. ТКАЧЕНКО.

Договор каьхата тIа дIаязяьча йисай

Первомайски районерча Ленина цIерахча колхоза 105 киловатт низ а болаш йола гидроэлектростанци я, цхьабакъда электролини еха хилар бахьан долаш дукха хана денз болх ца беш латт из. Из тоае ховш специалисташ а цунна эшаш йола материалаш а яц колхозага. Лехаш дукха ха яьннaчул тIехьагIа, юххера а нийсъелар из болх бергбола организаци. 1958 шера июнь бетта колхоза правленес договор йир Сельэлектростроя гIишлой-монтажни конторaца из колхоза ГЭС 366,4 эзар сомах тоа а яь юха меттаоттаергйолаш. Договорах из болх йистебала безаш бар дахача шера 5 ноябре. Цудухьа Сельэлектростроя счета тIа госбанке гIолла 150 эзар сом дIатIаяздайтар колхоза правлено. Цхьабакъда, 1958 шера октябрь бовш сецача гIоне хIанз а дIа ца долалуш латт цигара балхаш, хIаьта Сельэлектростроя кулгалхой башха сагота а бац колхоза эшача гIулакхашта.

Ленина цIерахча колхоза колхозникаш чIоагIа раьза бац Сельэлектростроя цу бюрократически гIулакхашта. Ховш да электросвет ца хилар бахьан долаш фермашка доакъараш кийчде а, культпросветучрежденешкеи школашкеи балхаш де а хала хилари бахархошта эшача гIулакхашта а чIоагIа Iаткъаш хилари.

Технически тоаянза хиларах болх беш яц 125 киловатт низ болаш йола Орджоникидзе цIерахча колхоза ГЭС а.

Хьакхаьчай, договор кхоачашергйолаш я е яц аьнна, Сельэлектростроя кулгалхошка хатта деза ха.

Н. СЕМЕЙКИН,
ССКП Первомайски райкома оргoтдела заведующи.

Нохч-ГIалгIай Iилма-тохкама ветеринарни станци

Ветеринарни специалистий болх даим лакхача боарам тIа латта беза, лазарех доахан лорадарна, унахцIена долаш дикача тайпах дола доахан вIашагIтохарна, колхозашка а совхозашка а хьайбаши оалхазараши дебадарна тIаберзабаь хила беза цар болх.

Вай республикан ветеринарни болх тоабарна дикка дакъа лоацаш хила еза Нохч-ГIалгIай Iилма-тохкама станци. Эшаш йолча оборудованецa а лабораторни аппаратурацa а Iалашъяь я станци.

Хьайбашта хулча лазаранца къовсам лоаттабарна беррига ший низ тIабохийташ я станцен коллектив.

Хьайбашта чIоагIа зе ду бруцеллез яхача лазаро. Из лазар дIадоаккхаргдола никъ лохаш ба станцен болхлой. ХIанз цар хьайбашта маьхашца вакцина яха молхаш етт. Вакцинах хьайбашта доала дарба тохкаш хиннача станцен сотрудникаша вакцина етта керда методаш гучаяьхай. Уж методаш юкъе йоаларах бруцеллез массанахьара дIадаьннад.

ДIахо йодача хана кхы а вакцинах хьабоала пайда лохаш болх бергболаш ба станцен болхлой. ЦIендаь дIадакха дезаш да жена хула бруцеллез, бруцеллез наха а чIоагIа кхераме лазар да.

Жена бруцеллез кхераме долаш санна, хьакхарчашта кхераме да ринит яха лазар. Ховш да, из лазар кхийтта хьакхарч во дегIайоагIилга, хIама кIезига дуилга, гIел лулга.

Ринитаца къовсам лоаттабергбола методаш лохаш ба Iилман болхлой нн. И. А. Афанасови, Л. Г. Ивановн, Л. Г. Струки.

Ринит яха лазар хьакхарчашта дIа-юха мишта доал хIанзехьа а хайнад.

Республике шерра даьржад хьайбашта чIоагIа зе деш дола гемоспоридиозни лазараш. Уж лазараш дIа-юха дувлийтараш массехк тайпара гизгаш я.

Вай республикан тайп-тайпарча географически зонашка лазара дIа-юха мишта дувл, цул совгIа хьайбашта лазар дIа-юха телаш йолча гизгий тайпаш, цар хьайбашта чIоагIагIа зе деш йола ха маца хул Iомаду Iилман болхлоша. Уж дешаш шоашта хайна даьлча эпизоотически карта оттадергда цар. Цу тIа гуш хургда эггара хьалхагIа профилактически мероприятеш мичахьа лелае еза.

Паразитологен отдел я ценурозаи эхинококкозаи яха лазараш тохкаш. Цу лазарех эггара дукхагIа цамогаш хул жа.

ДIа-юха ца дувла лазараш мишта хул хар а да лоархIаме гIулакх. Ховш да, тIеххьарча пхе шера республике дайнача жех 80—85 процент дIа-юха ца дувлача лазарех дайнилга.

Юрта боахама хьайбаш тоаденна а унахцIена а хиларна, уж дебадарна дола дешаш тохкаш республикан животноводашта шоай низ ма кхоачча новкъостал дергдолаш ба Iилман болхлой.

И. РОТОВ,
НГIАССР Iилма-тохкама ветеринарни станцен директор
М. САГОВ,
Iилман сотрудник.

Профорганизацес кердача тайпара болх баь шу

ССКП XXI-ча исторически съездага кийчлуш кIезига болх баьбац Нохч-ГIалгIай АССР-а профсоюзни организацес. Цу съезда сийна халкъа боахама планаш ханал хьалха кхоачашъе аьнна, 94 процент совгIа бола болхлой, инженерно-технически болхлой, гIулакхера нах юкъе а озаш, шерра социалистически яхь йолаяьй, дуккхача нахага Н. С. Хрущева ворхI шерарча плана контрольни цифрех йолча доклада тезисаш йовзийтай, лохехьарча профорганизацешта хьалхашка профсоюзни болх лакхбеш дола декхараш оттадаьд.

Вай мехка коммунизм хьалъе аьнна оттаяь программа, шоаш дега тIара къоабалдеш тIулакх хиларах тарра тIайийцай Нохч-ГIалгIай мехкарча къахьегамхоша. Цудухьа промышленноста предприятешка, стройкашка, транспорте, юрта боахаме коммунистически къахьегама коллектива цIи яккха яхь лаьца 500 бригада, смена, участок, цех я.

Къа дикагIа хьегийта къахьегамхой оарцагIа боахаш профсоюзнии боахамеи организацеша баьча балхо дика тIулакх даьд. Из бахьан долаш Нохч-ГIалгIай АССР-а промышленносто шера йоагIа план хьанал хьалха кхоачашъяьй. Производствос арахеца еррига продукци хьайцача 1957 шера хиннaчул республике гIолла 13 процентн Совнархозе гIолла 14 процентн лакхъеннай. 1957 шера хиннaчул 7 процент лакхъелар къахьегама овсарле, продукцега дIабода мах кIезгбар бахьан долаш планал совгIа 100 миллион тIех сомал ахча кходаьд.

Яхь лелаерашта юкъе хьалха латт «Сунжанефта» «Октябрьнефта» Нефтепромыслови управленей, Грозненски крекинг-завода кхы дуккхачар коллективаш.

Боахама а профсоюзни а балха тIехь доккха новкъостал дир ССКП ЦК-а декабрьски Пленумо СССР-а профсоюзий балхах даьча соцамашеи профсоюзаш организационни эргаяхарои.

Предприятей, стройкай, учреждений профсоюзни организацеша беча балхахи царна хьалхле лелаярахи бола беррига бехктокхам профсоюзаш организационни эргаяхаро профсоюзий Советашта тIабиллар.

Из декхар кхоачашде профсоюзий Совет дIайолаелар профсоюзни актива кадраш кийчъярца. ХьалхагIа профактива дешар дуккхача беттaшка дIаьхлора. ХIанз кхаь бетта 10 эзар совгIа саг кийчвир семинарски занятешка.

Профактив Iомаяро, профсоюзни органаша яьча отчеташеи уж харжарои Облсовпрофа, профсоюзий обкомашта, райкомашта новкъостал дир первични профсоюзни организацешца бувзам айхагIа лелабе, царна эшараш дикагIа довза, профсоюзий членашта юкъера организаторски болх лакхбе.

Цул совгIа, профсоюзни звенон балха дика опыт дукхагIа дIайоаржае йолаеннай профсоюзий Совети областной комитеташи. Масала, Грозненски крекинг-завода профорганизацен Грозненски машин-наькъа узела оперативно-диспетчерски отделенен болх, иштта кхы дуккхачар болх а бувцаш «ДикагIа йолча завкома балха опыт» яхаш брошюра арадаьккхар 1958 шера.

Цул совгIа, профсоюзни звенонта новкъостал дир шоай болх эргабаккха.

Социалистически яхьана хьалхле лелаелга лоархIам боллаш тоаденнад. Профсоюзий облсовпрофои обкомои социалистически яхьа юкъера формализм дIайоаккхаш дика балхаш даьд. ХIара предприяте, стройке, МТС-е, совхозе, профорганизацеша администрацеца цхьана социалистически яхьа гIулакхаш тоадаьд. Социалистически яхье дика хьокхамаш доахарашта дIа-юха тела цIе байракхаш а ахчан премеш а телаш, сийлен книжка тIа а доска тIа а боахаш, сийлен грамоташ а профессен дикагIа йола цIераш а телаш, балхаца безам айбаьб яхьа юкъе дакъа лоацарий.

Республикански яхье котъяьннача предприятей коллективашта ахчан хьалхарча премешца цхьана дIа-юха тела ЦIе байракхаши шоллагIа а кхоалагIа а йола ахчан премеши тела профсоюзий Совета бокъо яларо доккха гIулакх дир.

Республике шоайла а республикан арахьарча а заводашта вIаши юкъе лоаттаю социалистически яхь дукхагIа шерьяьй. Цу хьакъехьа профсоюзий Совето обкомашта, райкомашта, ФЗМК-ашта практически новкъостал дир. Цу яхьо йиш хилийтар дикагIа йола производственни опыти керда а дикагIа а дари вIаши довзийта. Масала, вай машиностроителаша Сталино городе Петрова цIерах йолча завода коллективаца яхье а баьнна цу заводерча болхлой флюс кийчъяра дикагIа йола технологи хьайийцар, хIаьта «Старогрознефта» НПУ бурув деттараша Бакурча бурув деттарий опытах Iалаьмате кIоарга скважинаш йоах, иштта кхыдола балхаш а ду.

Мехкдаьттан, кхачан, моттигерча промышленноста предприятешка кхы иштта ярашка а ший моттиг дIалаьцай кердача тайпара яхь лелаяра долча донецки шахтера Николай Мамаяс доладаьча патриотически гIулакхо.

Из яхь дика яйза а яйза, цу яхьа хьалхле лелаяра опыт дIайоаржайир Облсовпрофо. Ший опыт дIайовзийтар «Старогрознефта» III-ча промысла промкомо, Консервни завода завкомо, иштта кхычар а.

Шоай нормаш кхоачаш ца ю болхлой производствон дикагIа болча болхлошцеи новаторашцеи вIашагIбетталуш хилар тIа-тIа дукхагIа леладу лохерча профкомитеташа. Цар торо хилийтар къахьегама овсарле лоархIам боллаш лакхъе, шоай нормаш кхоачаш ца еш бола болхлой кIезигагIа хилийта. Белгалдаккха дезаш да, болх беча моттиге опыт дIаяларо цу гIулакха доккха новкъостал даь хилар. Нохч-ГIалгIай мехкарча промышленни предприятешкеи юрта боахамеи шерра дIадоладаьд из хIама. Цу хьакъехьа къаьстта дика болх баьб «Красный молот» заводо, Грозненски крекинг-заводо иштта кхыйараша а.

Производствона доал деча болхлойи гIулакхера нахи дукхагIа юкъе озара цар инициатива дегIа йоалаяра боккха лоархIам а беш, декабрьски Пленумо производственни совещанех предприятешка масса хана а хургйола совещанеш яр, цар лоархIам лакхбар, цар бокъонаш а декхараш а шердар бакъахьа долаш лаьрхIар. ХIанз уж тайпа совещанеш я кхо бIаь гаргга заводашкеи цехашкеи. ЦаI ах эзар гаргга заседани яьй цар, ИТР-а болхлошеи гIулакхерча нахеи производствон болх тоабеш йола 6200 предложени елар цу заседанешка. Масала, дика болх беш совещанеш я крекинг-заводе, «Малгобекнефта» НПУ, кхыча дуккхача предприятешка а.

Республикан профсоюзни организацеша боккха болх баьб. Цхьабакъ а да болх во беш, шоай йолча торонех бизза пайда ца эцаш профсоюзни организацеш а я цхьайолча предприятешка. Мехкдаьттан промыслай управленей, къаьстта бурув деттача конторийи цехийи хьалхле лелараша а профсоюзни организацеша а кIезига теркам тIабохийт бурув деттача бригадий балха, технически эксплуатацен бокъонаш цу бригадаша лелае езаш хилара. Технически дешар во оттадар бахьан долаш, дикагIча болхлой опыт ца йоаржаярах 70 авари хиннай 40 эзар балха сахьат а доадаьд, 32 эзар метр бурув ца тохаш а дисад. 1958 шера бурув деттача коллективашта юкъе къахьегамеи производственнии дисциплина телхаелга 2-зза лакхделар. «Старогрознефта» НПУ бурув деттача конторан бригадаша шоашта тIайийца социалистически декхараш мишта кхоачащду наггахьа мара хьажац. Масала, мастерий нн. Головенко, Афанасова, Букарова бригадаша вIаши юкъе яхь лоаттаяц. Хьалха дикагIа йола бригада яр Афанасова бригада.

Шин шера чухь бурув деттача конторан администрацеси профорганизацеси сийлен книжка тIа язваьвац цхьаккха а болхло. Иштта во болх берех я НГНПЗ-а, ГНПЗ-а, молкомбината, мясокомбината профкомаш, кхыраш а.

ЦIенхоштта сатем боабеш во латт МТС-ашкара, РТС-ашкара, совхозашкара профсоюзни болх. Цу балха во хьалхле лелаю юрта боахамеи заготовкайи профсоюза областной комитето (пред. нов. Осташевский). Дуккхача совхозашка, къаьстта Ингушски, Назрановски «Октябра 40 шу» яхача совхозашка тесса битаб профсоюзни болх. Из болх тоабарна новкъостал дац партийни первични организацеша а партен юртарча райкомаша а.

Облсовпрофе вIашагIтехай рационализаторийи изобретателийи Еррнгсоюзни обществон областной совет, хIаьта предприятешка а ехкай 5 эзар совгIа член юкъе воагIа обществон первични советаш.

1958 шера 9 бетта 9100 предложени еннай рационализатораша, царех 6300 производствона юкъе йоалаяьй, 20 миллион сом совгIа пайда а боалаш, «Старогрознефта», «Малгобекнефта», крекинг-завода, кхы дуккхаярий а Советаша дика болх бу.

Цхьабакъда, кхачан промышленноста, строительни организацей, къаьстта МТС-ашкеи совхозашкеи ла йиш йоацаш мела лелабу рационализаторашцареи изобретателашцареи болх. Предприятей директорашеи кертерча инженерашеи цар болх теркал ца беш моттигаш я. Масала, «Красный молот» яхача заводеи ГНП-зеи рационализаторий Фатьяновеи Юделичеи предложенеш юкъе ца йохийташ 4—5 шу даьккхар. Иштта моттигаш дукха я.

ССКП ЦК-а декабрьски Пленума соцамаш кхоачаш а деш, вай профсоюзни организацеша боккха болх баьб къахьегам лорабелгеи кхерамах лоравалара техникеи лакхъеш. Облсовпрофо Совнархозаца цхьана къахьегам лорабара общественни смотр чакхъяьккхай, 5 эзар гаргга болхлойи инженерно-технически болхлойи юкъе а болаш. Къахьегам лорабарах йола итт эзар совгIа предложени юкъе йоалаяьй.

1959 шера, семилеткан хьалхарча шера доккхий декхараш латт профсоюзни организацешта хьалхашка, царех цаI коммунистически къахьегама коллективан цIи яккха лоаттаю социалистически яхь болхлошта юкъе шерагIа йоаржаяр а долаш.

Партийни органаша хьалхле а лелаеш, Нохч-ГIалгIай республикан профсоюзни организацеша толамца чакхдоаккхаргда халкъа боахам дегIабоалабара семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашъе къахьегамхой оарцагIа бахара декхар.

С. Д. ЧУХАРЕНКО,
Нохч-ГIалгIай Облсовпрофа воккхагIа вола инструктор.

Доазол дехьара

А. И. Микоян США хилар

НЬЮ-ЙОРК, 15 январе (ТАСС). 14 январе сарахьа Нью-Йорке «Уолдорф-астория» яхача отела йоккхача зале экономически клубо че яьча, хIама лелалуш болча наха хьалхашка къамаьл де хьийха хилар А. И. Микоян. Че яьча бар эзар совгIа промышленникаш, финансисташ, кхыболча хIама лелалуча нахах бола викалаш.

Гулбеннача нахага А. И. Микоян дIавовзийташ, клуба президента Рой Харле аьлар, боккъал дар аьлча цIаккха ца хиннача тайпара А. И. Микояна вIашагIкхийттача Штаташка гIолла го баккхарах, цо баьккха го американски печато шерра дIабовзийтарах, вовзийта ца везаш, массанена а вовз А. И. Микоян.

А. И. Микоян трибуне гучаваларa машаре даханза даргдоацаш хиларах цо аьнна хьалхара дешаши рьэза а болаш тIоараш тохарца тIаийцар гулбеннараша.

Тахан вай е че яьча вIашагIкхетар, аьлар А. И. Микояна, цхьабола лоархIам болаш да.

Тхо, коммунисташи, шо, капиталисташи укхаза цхьана Iохайша датIа, вIаши новкъа а хетац вайна воаш, хIана аьлча вайна хов тайп-тайпара йола системаш — тха мохки шун мохки машаре баха безилга. Вай безам ба хIаране воаш долдолча, воашта ловчча тайпара къахьега, цаI шоллагIчоа новкъа воацаш, во-воашта деззача тайпара даха. «Ваха а ваха, кхычоа новкъа-ма хила» оалача тайпара даха деза вай.

Вай барта доацаш цхьадола гIулакхаш да, дIахо а хургда уж. ТIом а ца беш, во-воай дараш могадеш, дах вай. **(ТIоараш тох).**

Дукха ха йоацаш дувцар Советски Союз ВIашагIкхийттача Штаташта бола тIема кхерам ба, яхаш. ХIанз укх тIеххьарча хана из кIезгагIа дувцаш дика болх, ба, хIаьта хьалхагIа дийцараш а бакъдоацилга ховш ма дий.

ХIанз дувц, тха оагIонгахьара ВIашагIкхийттача Штаташта тIема чул а боккхагIа бола экономически кхерам ба, яхаш. ХIалхагIа дийцараш санна, бакъдац из. ВорхI шера тхоай мехка чухь товараш 80 процент дукхагIа арахеца, халкъа материально-культурни вахар лоархIам болаш лакхде гIерт тхо. МалагIа кхерам ба шоана, господаш, нагахьа санна советски наха оаш миссел дукх а оаш миссел шура а юъэ? Нагахьа санна тханцига, Советски Союзе, долла хIама кхоачам болаш хуле, шоана фу кхерам тIатосс цо?

Укхаза вай собранен председатела господина Харле дийцар шун мел холодильникаш, телевизораш ,и. кх. а я, яхаш. Нагахьа санна уж товараш тханцига кхоачамболаш хилча, цар кхерам тIатоссаргба шоана, господаш? Из дувцаш, шоаша ма кхерале, кхыбараш а ма кхерабе. ВIаши дIа-юха ухаш довза деза вай, дукхагIа маьхаш де деза, вIаши дукхагIа йовзийта еза воай уйлаш, царна тIагIолла вIаши довзаргдолаш, тIаккха кхерамаш дIадаргда, вай мехкашта юкъе бизза машар хургба, «шийла тIом» а дIабаргба.

Со, укхаза валехьа а, шун хIама лелалуча нахаца нийсваннав, со тешаваъв шун мехка политически уйла гIулакхал тIехьаюсаш хиларах **(Белалу, тIоараш тох).** Цхьабакъда бизнесменаша, сона хетачох, шоаш дар чакхдоаккхаргда тIаккха вай гIулакхаш дикагIа дIа а гIоргда.

Шун мехка гIолла го боаккхаш, сенате хьай кандидатура оттае гIерти хьо аьнна цхьабараша хоатташ, селлар дукха къамаьл даьд аз. Со Советски Союза Лакхехьарча Совете хержа ва, сената юкъе баха гIерта американцаш кхерабезац цу гIулакхах **(Белалу).**

США хIанз а дукха дувц Советски Союзах дола доацараш. Вай гIулакхашта юкъе тешам оттаргболаш дукха болх бе безаргба шинна а оагIоно. Из атта гIулакх дац, цхьабакъда динза даргдоацаш-м да. Дикача дешаша тIаддуг тхо, цхьабакъда уж дешаш гIулакхашца долаш хилар деза тхона. ХIаьта хIанз американски правительствон гIулакхаш вайна юкъера цатешам дIабоаккхаш дац. США-на юхе цхьаккха советски тIема база яц, хIаьта тха мехка гонахьа дукха американски тIема базаш я, цул совгIа, тIатIа дукхагIа а хул уж. Герз дIадаккха аьнна оаха яь предложенеш тIаэцаш яц, герз хьадар сихделга дIахьош да. Шун тIема бюджет тIехь-тIехьагIа дегIайоагIа. Дунен халкъашта юкъера кхохкам мелое аьнна оаха яь предложенеш хьаллацанзар оаш. Германеца машара договор оттае ях оаха, хIаьта шун деятелаш из де безам болаш бац. Дунен халкъашта юкъерча боарамашка хьежжа Малхбузера Берлин шин лоIамех йола демилитаризованни город е гIерт тхо. Уж дерригаш а могадеш дац. Дунен халкъашта юкъера кхохкам мелбара тIаерзаяь йола ерригa советски конструктивни предложенеш тIа хIана эцацал аьнна хаттар отт. Хьадувла уж тIаэцаргйолаш хIама де вай. **(ТIоараш тох).**

Цул тIехьагIа А. И. Микояна чIоагIа дика кхетавеш, хьаькъал долаш, че еча хиннараша каст-каста мога а деш жопаш тиIлар лаьрхIа хаттараш де хьалхехьа а оттаваь хиннача, экономически клуба член волча, «Макгроу-хилл» яхача издательствон административни комитета керте латтача Э. Бэлла даьча хаттарашта.

НЬЮ-ЙОРК, 15 январе (ТАСС). Тахан делкъа хана СССР-а Министрий Совета Председатела Хьалхара заместитель А. И. Микоян кхаьчар ВIашагIкхийттача Къамий Организацен здане. Укхаза ООН-а генеральни секретарах Даг Хаммаршельдах а кхиитар из, цунца ах сахьата къамаьл а хилар цун. Цул тIехьагIа А. И. Микоян Д. Хаммаршельда хьожавир ВIашагIкхийттача Къамий Организацен ерригача зданега, цу зданен заседаней залага а хьежар А. И. Микоян, тIаккха ши бIаь гаргга американскии доазол дехьареи журналисташ тIа а болаш, пресс-конференци йир. Корреспондентий дукккхача хаттарашта жопаш тийлар А. И. Микояна.

ВАШИНГТОН 16 январе. (ТАСС). Тахан Iурра А. И. Микоян а цунцара бараш а поездаца Нью-Йоркера Вашингтоне кхаьчар.

Английски ракетни герз Малхбузен Германе

БОНН, 15 январе. (ТАСС). ФРГ оборонан министерствос хоам беча бесса, тарггарча хана Малхбузен Германе дIанийсъергья, «Корпорал» яхача ракеташца кийчдаь дола, английски эскара дакъа. Уж ракеташ моллагIа а атомни а зарядаш дIаккхаьа йиш йолаш я. Ракеташ дIаухийтаргйола установкаш Дортмунд (Руски область) яхача районе дIаоттгаяь хургъя.

Французски парламента чрезвычайни сесси хьаеллар

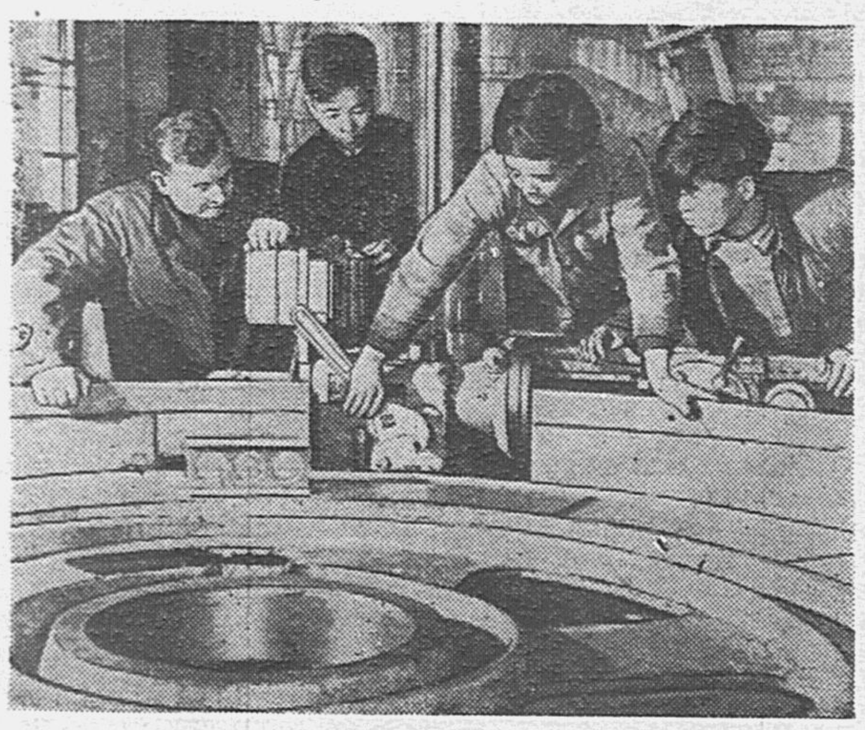
ПАРИЖ, 15 январь. (ТАСС-а корр.). Ше президента поста тIа дIаэтта ваьнначул тIехьагIа де Голла вIашагIъеллача кердача правительствон программа йовзар духьа тахан чрезвычайни сесси е аьнна гулъелар парламент. Национальни собране хинна заседани дIа ма йолаеллинге а Iойийшар парламентага яхьийта де Голла послани. Кердача национальни собранерча депутатий бокъонаш дикка лохъяьяле а, де Голла тIахьех уж, хIаьта а Францен кхел къоастош йолча «областешка эшшаш йола порядок оттаярна». Президента послане тIа белгалдаьча декхарашта юкъе къаьстта моттиг дIалоацаш да «дош политически къоастадарна хиланза баргбоаца машар Алжире оттабелга а из эргайоаккхилга а». Национальни оборонеи, финансайи, торговлени, экономикани, ахчани даькъе а социальнии, культурнии, Iилмани даькъе а реформа йинза яргйоацаш лоархI президента.

Правительствос чакхдаьккхача экономическии финансовии гIулакхашта раьза боаца нах мехка дукха хилар дувцаш, де Голла белгалдир, цхьабола французаш «чIоагIа оарцагIбовла» безаш хилар, хIаьта депутаташ «Фракционни къовсам» ца лелабара тIа а хьийхар.

Цул тIехьагIа премьер-министро Мишель Дебрес (ЮНР партен член — кердача республиканна тIехьара Союз») правительствон программа дIакхайкайир. «ЧIоагIача Iаьдала» никъ мога а беш, Дебрес аьлар, ше керте латтача правительствос «моллагIа а политически болх дIаболабале хьалхара гIулакх» да« генерал де Голль тIахилар а цун сий хилар а», кердача институташа шоай болх дIаболабар, политически дешаш кердача тайпара къоастадар. Программа тIара хьагучох, массаза а Алжире дахача къаманна дагалаттарашка хьежжа алжирски дош къоастадарна хоадамболлаш хIама де лаьрхIа яц правительство. Цу мехкарча французски доаленга совле дукхагIа йитар дезаш дар Дебрес дийцар, шийнбокъо якхка гIерташ 4 шу совгIа герзаца къовсам лоаттабеча алжирски халкъа шин лоIамах хила йолча бокъонах цхьа дош а ца оалаш. Цул совнагIа, Дебрес яхачох. «доазол дехьара герз тIакхухьаш йолча мятежни организацено» лоаттабеш ба из къовсам. Дебрес йийцар Сахарерча Iаламан фузкъаех пайда эцарца ювзаенна, Алжира индустриализаци яра планаш, хIаьта французски колонистий лоархIам мога а бир.

Доазол дехьара политика ювцаш долча шийн программан даькъа тIа ваьлча Дебрес белгалдир Франци «Европанеи Малхбузехьаннеи хьалхашка ше тIаийца декхараш тешшаме кхоачашдергдолаш хилар, цхьабакъда, тIема блокашка (НАТО а кхыяраш а) гIолла болча Францен союзникаша, малхбузехьара «барт» телха а беш, Францен никъ дукхаза а хьал ца лоацаш бита хилара ше раьза воацилга а дIахайтар цо. Дебрес аьлар, французски правительствос шийн декхар лоархI «атомни тIема низага кхачар» а «Средиземни фордах йола французски позицеш стратегически лоархIам болаш хилара мах байтилга» а, аьнна.

Дебре дIахо аьлар шийна хетачох атлантически союзо «машар нийсбара» гIулакх де дезаш а «машаре цхьана дахара кийча хилар» хьахьокха а дезилга. Малхбузехьа цхьадолча гIозараша тайп-тайпарча блокаштеи союзаштеи пайдане хилара къамий суверинитет цхьадолча даькъе лелае езац яха къамаьл бакъдацзар Дебрес. Цо аьлар, паччахьалкхенашта юкъе барт хилар «къамий идея ца лоархIача ларда тIа хила йиш яц, хIана аьлча Европа къамех латт».

Китайски Халкъа Республика. 1958-ча шера сентябрь бетта болх бе йолаеннача еза-йоккха машинаш еча Уханьски завода коллективо декхар таIийцад ханал хьалха 12 тайпара 200 еза-йоккха станокаш е, аьнна. Предприяте дIаболабеннаб балха тIа технически гIулакхаш тоадара тIехьара болам.

Сурта тIа: советски специалист А. А. Келакан (аьрдехьа) инструкци луш воал керда станок дIаоттаеш боахкача китайски болхлошта.

Синьхуа агентствон сурт.

Печата Национальни клубе Эйзенхауэра даь къамаьл

ВАШИНГТОН, 15 январе. (ТАСС). Селхан США президента Эйзенхауэро печата Национальни клубе Iуйран хIама дуача хана къамаьл дир. Кастта Микоянаца вIашагIкхетара хьакъехьа корреспонденташа шиига тиннача хаттарашта жоп а луш, Президенто аьлар, шоаш къамаьлаш деча хана Германски проблемах керда предложенеш юкъе йоалаергья мотташ вац со аьнна.

Сона хет, аьлар цо дIахо, цу вIашагIкхетаро дергдола эггара доккхагIа дар, Германски а кхыча а дешаех шинна а оагIонна хетар бокъонца гучадалар мара дац аьнна. ХIаьта а юххера а машара къамаьлаш иштта вIашийн дагара харах хьадоладу.

Корреспонденташа хаьттача цхьан деша жоп а луш, президента Эйзенхауэро белгалдаьхар баллистически ракеташ арахецаш Советски Союза карахдаьннараш, цу областе Советски Союз ВIашагIкхийттача Штател «КIезиг-дукха хьалха» латтилга бакъдац яхилга Iовдалал я, аьлар цо.

Тирка йист эккхийтар

Советски саго Iалама низашка шийна эшар дайт. Юрташ йохаеш, дIадийна ялаташ доадеш адамашта зенаш деш хьаьрдаьнна лийннача Тирка а бага дирст йоллаш латт.

Адамашта зенаш деш хинна Тирка хий канал а даьккха наха пайда лургболча оагIорахьа дIадуллаш боахк Терско-Кумски канала строителаш.

Из канал йисте даьлча, эшача ханна хий а дехкаш, дIадийна ялаташ хьувкъаде а бешамаш тоае а йиш йолаш хургья Къилбаседан Кавказе.

Тирк деззача оагIорахьа дIайхьай дерзаде атта дац. Цудухьа канал дераш уйла йир болх сихагIа йисте а баргболаш, къа кIезигагIа хьегаргдолаш, ахча кIезигагIа а гIоргдолаш из болх мишта бергбола, аьнна.

Из гIулакх кхоачашде вIашагIа деллар, Тирка аьтта оагIорахьара лакха берда йист эккха а эккхийта, из чутеха Тирк соца даь, ай а даь, канала чудахийта, аьнна. Из кхоачашдир укх бетта 15-ча дийнахьа. Эккхийтача берда, дукха а эзараш тоннаш лаккха урагIа а яха Тирк хоада а деш, соца а деш, хьалха хиннача сунатах дIа а кхеташ Iойийшар инженераша лийрххIача тайпара. Хьардаьнна лийнна Тирк сеца а сеца, ай а денна шортта канала чудоладелар.

Дика дIахьу Ерригсоюзни перепись вай республике

ДиълагIа ди да вай мехка Ерригсоюзни перепись йолаенна. Дика кийчо яь, болх дика вIаштIехьа баьккха дIахьу из боккха паччахьалкхен лоархIам бола гIулакх вай республике.

15-ча январе Iийрийна 8 сахьат даьлча масса а моттигашка дIаболабир бахача наьха перепись яра болх вай республикерча 1136 счетчико, хIаьта, цул совгIа больницешкеи, гостиницешке, вокзалеи, поездашкеи наьха перепись е волавалар 290 счетчик а.

Нохч-ГIалгIай АССР-а статуправленен переписни сектора начальника нов. Толубанов Алексей Федоровича дувц, бахача наьха перепись елга доккха политически гIулакх долга дика кхета а деш доккхийча толамашца из чакхйоаккхаш ба вай республикера къахьегамхой яхаш.

Инструкце яххача тайпара 14 январе 12 сахьат даьлча денз бийсана 3 сахьат даллалца хилар вокзалерча наьха перепись. Цул совгIа № 72 йолча поезда тIа 14-ча январе 23 сахьат даьлча йолаялар перепись, хIаьта 15-ча январе 1 сахьат даьлча йисте а яьлар. Дикача толамашца а сиха а чакхбаьккхар из болх поезда инструктор-контролер волча нов. Карасевси 30 счетчикои. Царех я дика из болх чакхбаьккха, № 2 йолча вагона чу перепись еш хинна нов. Е. А. Шахнозароваи, н.н. Ж. Б. Нестереваи В. В. Чаловаи а.

Дика къа а хьийга перепись йолаялалехьа яьча кийчоно доккха новкъостал ду хIанз Наьсарен районерча переписни болхлошта. Хьинаре болх бир цу районерча 59 счетчико 15 январе. Цхьабакъда цунах кхоачам а баь-м Iанзар уж. Цу дийнахьа саррахьа берригa счетчикаш гул а баь ЦСУ райинспектора нов. С. Х. Инаркиевс совещани йир. Совещане йийцар цу дийнахьа баьча балха итогаш, хIаьта къоастадир счетчикаша даь цхьацца дола гIалаташ.

— Иштта дика дIахьу бахача наьха перепись яра болх Октябрьски районе а МагIалбике а, — йоах нов. Толубановс. — Эггира лоархIамегIа да счетчиках цу балхах политически лоархIам бола гIулакх а хеташ дIахьош хилар.

Ерригсоюзни бахача наьха перепись — дерригхалкъа гIулакх да, Цудухьа перепись ца еш цхьаккха цIа, цхьаккха дезал бита йиш яц. Цу гIулакха дукхагIа теркам тIабаэийта декхарийла ба счетчикаш.

С. СУЛТАНОВ.

КИНО

„Ши Федор“

ТIем тIа яйнача холоно кIаьдбаь, гIелбаь, немций моастагIел вай котдаьнначул тIехьагIа цIабоагIача салтех йизза йоагIа цаI а шиъ а поезд; белаш, ловзаш, боарам боацаш гIадбаха шоай даьй мехка цIа боагIа советски эскархой,— из да эггара хьалха зрителашта «Ши Федор» яхача кинокартинага хьежача хана бIаргагуш дола сурт.

Цу темах оттадаь да къона режиссер-постановщик М. Хуциев автор вола «Ши Федор» яха художественни кинофильм. (Сценарист В. Савченко, хIаьта оператор П. Годоровский ва). Одесски художественни фильмай киностуде 1958-ча шера арахийцад из, хIаьта хIанз вай республикани город Грознени экранаш тIа хьахьокхаш а да из.

ДIахо зрителa теркам тIабода иштта дог гIоздаьнна болча салташта юкъерча цхьан салтечунна, шийн новкъостий гIадбахар а цар сакъердам а бебашха шийна доацаш санна, кIоаргга уйлаш а еш хadданза увзаш мохорка гIаьле а йолаш гIайгIане волча салтечунна. ТIехьагIа хов зрителашта цу салтечун цIи Федор йолга (артист — В. Щукшин). Федор иштта гIайгIане, сагота вале а (зрителашта-м хац цунна чу боаллар фу бала ба) цун наькха тIа ядача орденехи майдилгехи кхетаде халадац, тIемтIа доккхий толамаш а даьха, Даьхе бахьан долаш шийн са дIадала а кийча волаш моллагIа дале а ше хьалаьца гIулакх дизза чакхдаккха низ кхоачаргболаш, бокъонца вола Советски саг из волга.

Цхьан станце поезд сецача Федорах кхет тишъенна, бIеха, биркъа хIамаш а тIаювхаш, корта берзана волаш 10—12 шу даьнна хила мегаш вола кIаьнк. КIаьнкаца къамаьл дича гучадоал Федора даи нанеи а доацаш, кхы гаргара саг а воацаш айла юкъе виса из хилар. Бакъда цо яха-м йоах, цхьаннахьа, гаьна СибрегIа яхаш даь юша я шийн, хIаьта ше из йолча водаш а ва. Из а хоадам болаш дац.

Иштта тоссалу Федораи кIаьнкаи (цун цIи а Федор я) юкъера доттагIал. Уж ши Федор кинон керттера герояш ба.

ДIахо зрителa кхетаду (бакъда юххьанца из кхетаде хала-м да) воккхагIа волча Федора зIамагIа вола Федор лелаве, хьалкхеве лаьрхIа хилар. Iалаьмате дика уйла я из. ВоккхагIа вола Федор ваьхача кхоач уж. Бомбаш йийтта дохадаь цIенош, ура дагIа даьсса пенаш, кIал боацаш Федора дезал гу зрителашта. Хьагулбеннача лоалахоша шо-шоайцига дувла йоах царга. Лоалахоша уж шоайцига бехар дика гIулакх да, бакъда цул тIехьагIа уж даьсса пенаш мара доацача цIеношка кхы меттел тIа-кIал йилла а хIама йоацаш ши Федор ваха хар-м хоза дац. Автора из моттиг сенна юкъе йоалаяьй кхетаде хала да. Нагахьа санна шаккъе а Федор холонаш ла Iомабенна болга белгалдаккха из воалле, дIахо йодача хана, цу лакхехьа вай вийцача дикача тIемахочох, цхьаккха хIама де хьинар доаца, кхы меттел наха юкъе нийсвелча къамаьл де а ца ховш, улицах лелача хана наха тарра дIалела а ца ховш вола, нахах дIакъаьста вола саг хIана вуцо? Мича вахар из доккха хьинар дола Советски къахьегамхо, болхло?

Кхетам, хьехам лой воккхагIа волча Федорас зIамагIа волча Федора? ВоккхагIа волча Федора йоах зIамагIчунга: «ДIахьажал вайна гонахьа, малагIа кхалсаг хет хьона царех эггара хозагIа?» Фу хьехам лу бера цу хаттаро.

ВоккхагIа волча Федора езалу Наташа (артистка Т. Семина). Цул тIехьагIа цо из йоала а ю. Мичаб царна юкъера из боккха безам, массахана шоай вахар цар вIашагIтохарна, царна юкъе чIоагIбанна боккха безам? Зрителa хоалуш бацкха из.

ЗIамагIа вола Федор раьза вац шоаи дезала тIаккхиттача кхоалагIча дезалхочоа. Наха дувцача хабарех цунна хеталу из шоай дезала юкъе ялара бахьан Наташа керга кIажараш йолаш санна. ТIаккха цо тхьайса уллача хана кIодаца дIатед Наташа корта.

Балхара чувенача воккхагIа волча Федора из хов. Фуд а, малад а, сендухьа да а ца хьожаш тIоара тох цо зIамагIа волча Федора. ТIаккха зIамагIа вола Федор цIагIара вод. Из ба бокъонца бола Советски дезала юкъера кхетам, хьехам? Цу тайпара саг кхетавелга хийра да советски наха.

Иштта кхы дукха а я кинофильме мегаргиоаца, цхьаккха а пайда луш йоаца моттигаш.

Лоаца аьлча, режиссера-постановщика нов. М. Хуциева, бокъонца волча советски тIемахочун, цул тIехьагIа цхьаккха хIамах бIу а ца къажаш дIахо кхоачашде хьинар а долаш а доккхий декхараш, гIулакхаш волча советски болхлочун сибат хьахьокха вIаштIехьа даьнадац. Цу тайпара кхоачамбоацараш, долаш хьахьокх автора, даь сесаг, бера бокъонца йола нана хинна дIаэттача Наташа сибат а.

С-Г. КОТИЕВ.

„Советски Росси“ яха выставка хьаеллалехьа

Фу деш ба Грознера художникаш?

Укх шера Москве хургйолча «Советски Росси» яхача выставкага кийчлуш ба Грознера художникаш. Живописец Мордовин выставке дахьийта Нохч-ГIалгIай республика юхаметтаоттаяра хетадаь массехк сурт кийчдеш ва. ЧIоагIа безам тIабодаш да цун «Нохчийче хьалъеш латт», «Лоаман юртара ЦIей» яха сурташ. Художника Латышевс язду колхозницаи портреташи, нохчочуни негIечуни портрети.

Республикерча хьайбашлеладерехи, Лоаман гIалгIайчен Iаламахи дола сурташи, йийний портрети язду живописцо Клюкина. Художник Катаргин «Академик Губкин Грознерча къаьнача нефтяникашта юкъе» яхари «Красный молот» завода формовщикаш» яхари ши сурт кийчдеш ва. Серго Орджоникидзех йола композицеши «Шерипова говра баьрей атакеи» яздеш ва художник Авсаджанов.

Скульпторaш Астапови, Бекичеви, Малюкови, Твердохлебови промышленноста а юртбоахама а хьалха латтарий портреташ кийчдеш ба.

Царех дукхагIа йола произведенеш выставочни комитето чIоагIяь я.

С. САЛАМОВ.

Краеведчески музеян выставка

ХIанз ССКП XXI съезд хилалехьарча деношка, Нохч-ГIалгIай республиканcки краеведчески музее кийчъяьй районашта юкъе дIа-юха кхухьаш лелаю республикан промышленностарчеи, юртбоахамерчеи, культурарчеи, гIишлош хьалъечари болхлой толамашта хетаяь йола выставка.

Выставкера материал шиташ тIа дIанийсъяь я, хIаьта диаграммаши кхыдола йоазонаши тайп-тайпарча басаращца тоадаь да.

Республикан машиностроительнии, нефтянойи, химическии промышленносташкарча къахьегамхой толамашта хетаяь я йиъ щит, хIаьта къаьсттача карташ тIа да доазол дехьарча малагIча мехкашка дIакхухьийт вай республике кийчъеш йола цхьайола продукцеш.

«Культурани бытеи» разделе да Нохч-ГIалгIай драмтеатра, Нохч-ГIалгIай иллени халхареи ансамбла, теникий театра, иштта городереи юрташкареи гIишлоний сурташ.

Хоза кийчъяь я республикерча хьалхарча коммунистически къахьегама бригадашта хетаяь йола щит. Цу тIа да Гончаров Анатолеи («Старогрознефть»), Шевляков Иванеи (Химзавод), Рогожин Иванеи («Красный молот» завод) бригадий НГIАССР Лакхехьарча Совета депутата Эльмурзаев Висаита хьалхе лелаеча бригадеи сурташ а.

В. АПРЫШКИН,
Музеян воккхагIа вола Iилман болхло.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ДикагIа ярех цаI

КУРЧАЛОЕВСКИ районе йоккхагIчарех цаI я Курчалоевски юрта Совет. Цун территоре тIа боккха боахам бола Ленина цIерах йола колхоз, ремонтно-механически мастерске, школа, фельдшерски-акушерски пункт, берий беш, берий яслеш, тикаш, иштта кхыйола учрежденеш я.

Юрта Совета исполкомеи активои дукха теркам тIаахийта безаш хул юрта вахара тайп-тайпара дешаш.

Боккха теркам тIаухийт исполкомо колхоза боахама гIулакхашта. Уж балхаш исполкома членашца, юрта активаца леладу. Актива юкъе ба Ленина цIерахча колхоза председатель нов. З. Тамкаев, кхашкарча бригадан бригадир нов. Улханов, МТФ заведующи нов. Эмералиев, звеньевой йола нов. М. Хизриева, доярка нов. З. Тозбаева иштта кхыбараш. Ленина цIерахча колхозера бIаьстан кийчо яра балхаш кхоачамболаш ца делга шийна хайча исполкомо шийн актив оарцагIа а яьккха колхоза новкъостал дир кийчо чехкагIа ярна. Активо боккха болх бир бригадашка, звеношка, колхоза правленена новкъостал дир нах дIанийсбе.

Активо иштта новкъостал дарах колхозо лоацача хана дика чакхдаьккхар бIаьсти ялат дIадувлга.

Ялат чуэца доладелча юрта исполкомо шийн заседане дийцар из ялат чуэцара дош. Цига гучадаьлар шийн ханнахьа доагам хьатIа ца озаш хиларах мишинаш сеца латтилга. ТIаккха исполкомо юрта актив оарцагIа а яьккха, ялат чуэцарашта юкъе социалистически яхь а йоаржаяь балха хьалхле лелаерашта ЦIе байракх телилга оттадир, хьадир хьокхамий доска, цу тIа хIара денна-денна балхаш дIаязделга вIашагIделлар.

Исполкомо дукха уйла тIаухийт колхозе юкъара хьайбаш дебадара. Шийн заседанешка цо дувц доакъар кийчдара, хьайбашта чудахка моттигаш Iалашъяра дешаш.

МТФ Iаьсашта гIулакх во делга гучадаьлча духхьал ферме йир исполкомо шийн заседани, хьайбаш леладераш юкъе а болаш. Цо торо хилийтар ферма тIара хьал кIоаргга довза а, де деза новкъостал де а.

Исполкомо иштта новкъостал дарах планах 12,5 центнер йоагIача гектара тIара 18,5 центнер кIа, мукх 11 центнер йолча 15 центнер, хьажкIаш 20 центнер йолча 38,6 центнер яьккхар. Хьайбай боахам дегIабара план 102 процент кхоачашъяьй.

Исполкомо могадарца хIанз колхозе йолаяьй боабашкаш, хьабаьб Iам, укх шера боабашкех 100 эзар сом пайда баккха лерхI колхозо.

Боахама гIулакхаш дувцарца цхьана исполкомо чIоагIа теркам тIабохийташ да юрта бахача наьха вахар тоадар дешаш а. ДIадахача шера общественностан новкъосталца дуккха а улицаш тоаяьй. Юрта территоре тIа 5 тIий даьд. Деш латт Курчалое электричество йиллара балхаш. Самообложенен ахчах шийн ханнахьа ремонт яьй культпросвет учрежденешта, хьехархошта ши цIа, колхозни базар хьалъяьй. Шийн ханнахьа вIашагIделлар учрежденешта, хьехархошта, медицински болхлошта дахча дахьилга.

Наьха сакхетам лакхбара болх беш исполкомо юкъе оз юртара интеллигенци.

Юрта исполкоме вIашагIъелла лекторски группа я. ХIанз беш латт ССКП XXI-ча съезде новкъоста Н. С. Хрущевс ергйолча доклада тезисаш нахага дIадовзийтара болх.

АЛЕРОЕВ Нуна,
НГIАССР-а Министрий Совета орготдела инструктор.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре.
Йоккха зал — **«Полевой соловей».**
Долалу: 10 12, 2, 4, 6. 8; 10.
ЗIамига зал № 1 — **«Полевой соловей».**
Долалу: 8.30. 10.30, 12.30, 2.30, 4.30; 6.30; 8.30; 10.30.
ЗIамига зал № 2 — Берий сеансаш **«Огненные версты».**
Долалу: 9, 11.
«Полевой соловей» — Долалу 1, 3. 5; 7, 9.
ЗIамига зал № 3 — Берий сеанс— **«Волшебная свирель».**
Доалу: 9.15, 11.15.
«Полевой соловей».
Долалу 1.15, 3.15.
«Вихри враждебные».
Долалу: 5.15.
«Олеко Дундич».
Долалу: 7.35, 9.45.
19 январе денз йиъэ зала чу хургда **«Гроза над полями»** яха керда художественни фильм.
«Родина яхача кинотеатре.
Берий сеанс **«Пекинин Гоама тIодаш дола Брумлон».**
Долалу: 9, 10.30.
«Ши Федор».
Долалу: 2, 6. 10.
«Наурис».
Долалу: 12, 4, 8.
19 январе денз **«Родина яхача кинотеатре хургда «Гроза над полями»** яха керда художественни бособола фильм.
Долалу: 10. 12, 2, 4; 6; 8; 10.

РЕДАКЦЕН АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. ТЕЛЕФОНАШ: редактора—2-41-23, редактора зам.—2-07-01, партийни вахарен письмойн отделий — 2-25-72, корректорске — 2-30-91.

СФ00062

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, Грозный, Революцен

Заказ № 460